

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. - Broj 10.

Ljubljana,
3. maja
1932.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Zadaci i ustrojstvo Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda

Na ovome mestu mi smo već u nekoliko navrata pisali o važnosti kao i o zadacima, koje čekaju naše novostavljeno Ministarstvo za fizičko vaspitanje naroda. Naglasili smo, da su te zadatke kudikamo teže, veće i složenije, no što se je to u početku mislilo u izvesnim i manje upućenim krugovima. A da se je ipak osećala potreba jedne vrhovne državne ustanove, koja će voditi svestranu brigu o telesnom uzgoju našega naroda, i to je, osobito u našim današnjim prilikama, suviše posebno i istaći.

Uporedno s intencijama odgovornih faktora u državi, da se svestrano konsoliduje i unapredi život našega naroda, u svim njegovim smerovima, a unatoč općenitih teških prilika i per-

Brat dr. Dragan Kraljević,
ministar za fizičko vaspitanje naroda

turbacija, koje se danas naročito osećaju na privrednom polju posvuda u svetu pa i kod nas, u doba, kada se pored rešenja ostalih problema nastoji da se ublaže u prvom redu potrebe ekonomskog i socijalnog značaja, osnivanje našeg Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda dobiva sve dublji i važniji značaj. To znači, da je i država sama ispravno uočila zamašnost jednog pitanja, kojemu se u nas do sada nije posvećivalo onoliko pažnje, koliko ono zaista i zaslužuje. To pitanje, mada se ipak nije po svemu smetalo s uma, nije bilo tretirano na način, da bi se moglo da sprovedi po jednom jedinstvenom i sistematskom planu, detaljno razrađenom, a koji bi imao da obuhvati sve što je u vezi s fizičkim uzgojem našega naroda. Iluzorno bi bilo opet da se ustanovljenjem novog ministarstva od ovog mahom najednput očekuju nagli uspehi i u najkraćem vremenu kakovi grandiozni rezultati. Neosnovano bi bilo zanositi se ovakovim mislima i postavljati zahteve, koji se mogu realizovati tek u jednom dužem periodu vremena i pri čemu također glavnu ulogu igraju i opšte prilike, naročito finansijsko - privrednog karaktera. Ali opet s druge strane neopobitno je, da je kreacijom novog ministarstva udaren čvrst temelj jednom smišljenom i po planu zasnovanom, uspešnijem i opštem fizičkom vaspitanju jugoslovenskog naroda. Za sada nalazimo se u tom pogledu tek u početnom stadiju rešavanja ove krupne zadatke, a život sam i praksa, pored već zasnovanog, pokazuje, što je još od potrebe da se tu nadoda, popravi, usavrši i provede. Za sve to treba i vremena i naročitog studija, a i, što je posve naravno, materijalnih sredstava. Sada međutim treba paziti, da ti počeci budu zdravi, držeći se pri tome također načela: pravi ljudi na prava mesta!

Stojimo na principu uopšte, da se fizičko vaspitanje ima da provodi po privatnoj inicijativi, osim naravno u slučajevima, kada je fizičko vaspitanje samo sobom podređeno direktno državnoj vlasti, kako je to i slučaj sa školama i vojskom, jer je privatna inicijativa, kako nas iskustvo uči, uvek pokazivala svoje najbolje odlike: volju, samopregor, poštivost i prema tome i dolične uspehe. Ali privatna inicijativa treba također da snosi i punu odgovornost za svoj rad, koji

ima da služi interesima nacije. Tu moraju da postoje fakultativne obaveze, da kad se neko već prima dragovoljno da radi na unapređenju telesnog uzgoja naroda, odnosno njegovog jednog dela, naročito omladine u izvesnim skupovima ili udruženjima, a koja se bave pojedinim granama tog uzgoja, taj mora da bude i svestan svoje dužnosti i da za svoj rad odgovara nadležnoj vlasti, koja vrši vrhovni nadzor nad sveukupnim radom oko telesnog uzgoja, a to je Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda. To ima i svojih dubokih razloga.

Dosada, više ili manje, fizičko vaspitanje - ako možemo uopće da se tako izrazimo - bilo je posvema prepušteno privatnoj inicijativi, koja nije imala baš nikakve odgovornosti. Ova inicijativa, koja je u svom praktičnom radu rasparčana na tolike organizacije, udruženja i skupine, nije imala nikakve povezanosti ni među sobom, radila je nesistematski i bez ikakvog uzgojnog plana, a niti je imala vrhovnog nadzora nad sobom. Fizički uzgoj kao takav u najviše slučajeva nije postizavao svoju svrhu. Ovo je imalo i svojih velikih negativnih strana, koje su naročito pokazivale svoj minus u fiziološkom, higijenskom i pedagoškom pogledu i to baš kod srčice naroda, naše omladine, a da o nacionalnom pogledu tog uzgoja i ne govorimo. Prosperitet ovakvih ustanova pod takovim okolnostima bio je u najviše slučajeva problematičan, a bilo je u tome i vrlo loših iskustava. Zdravlje naroda ovim načinom svakako se nije unapređivalo ni negovalo. Radilo se na svoju ruku. Tamo, gde je vodstvo ovakvih udruženja bilo u rukama trezvenih i ozbiljnih ljudi, koji su imali smisla i shvatanja za fizički uzgoj, za zdravlje, telesnu razvijenost, lepotu i moral svojih pripadnika, a to je skoro općenito mladi elemenat, rad je bio dobar, rezultati povoljni, ali bilo je i takvih organizacija i ustanova, koje su imale i drugih prećih ciljeva, no što je to ispravno telesno negovanje zdravlja i lepote u duhu naših općih nacionalnih težnja. Bilo je i slučajeva, gde je postojala i najbolja volja za rad, ali je tu opet nedostajalo drugo - materijalni razlozi osujećivali su svaki uspeh. Tu i tamo po koja potpora imale su samo palijativni učinak.

Današnje moderno doba polaže fizičkom uzgoju naroda najveću pažnju. Fizičko vaspitanje, to je zapravo danas korelativ za pojam kulture. To dokazivati nije potrebno, dovoljno je samo da skrenemo svojim pogledom izvan granice naše otadžbine pa ćemo po svem kulturnom svetu videti, kako se danas gleda na fizičko vaspitanje naroda. Posmatrajući ovako okolni svet, i nehotice dolazimo do spoznaja, kako je u ovom pogledu baš Sokolstvo bilo upravo dalekovidno i kako su njegovi osnivači o telesnom uzgoju svoga naroda imali upravo genijalne zamisli i u tome upravo prorečanska gledanja na svet. Sokolstvo od decenija i decenija unatrag ukazuje prstom, da je telesni uzgoj naroda isto tako vitalna nacionalna potreba. Da bi to sokolsko vaspitanje bilo efikasno, korisno i da bi urodilo željenim plodovima, Sokolstvo, odnosno njegovi osnivači stvorili su jedan sistem, svestrano razrađen i udešen da odgovara duhu, potrebama i težnjama slovenskih nacija. Fizičko vaspitanje po tom sistemu, sokolskom, povezano u podjednaku meri s vaspitanjem u moralnom i nacionalnom pogledu, pokazalo je na jedinstven način svoju pravu vrednost, koja se ogleda u najvišim tečevinama, kojima se danas ponose svi slovenski narodi - svojom samostalnošću i slobodom. Ako je dakle sokolsko fizičko vaspitanje bilo kadro da urodi ovakovim plodovima, najvećim i najlepšim koje je moglo da pruži svome narodu, onda će ono također biti kadro da svojom snagom, vrednošću i veličinom te plodove i usčuva, vršeći ujedno i dalje u narodu svoj blagosloven uticaj.

Zato danas pak, kada se u našoj državi polaže temeljac kamen jednog sistematskog fizičkog vaspitanja jugoslovenskog naroda i kad to država smatra kao deo nacionalnog i svog programa, uzimajući to pod svoju direktnu zaštitu i nadzor, osnivajući za to i naročito ministarstvo, samo po

sebi nameće se, da, ne tangirajući ni malo dobru volju privatne inicijative, na tom polju rada ipak sa svoje strane učini sve, da fizičko vaspitanje našega naroda pođe sokolskim putem i da se u sav taj rad unosi sokolski i nacionalni duh. U prvom redu ovde dolaze u obzir škole, sve škole bez razlike i vojska, a posredno s ovim naše selo, jer su to najvažniji čimbenici našeg nacionalnog života, njegove sadašnjosti i budućnosti, zatim sve drugo. Nadalje treba naći puta i načina, da i sve ostale ustanove i udruženja, koja se bave pojedinim granama telesnog uzgoja ili s ovim imaju veze i dodiruju se, usklade svoj rad ukoliko je to više moguće sa radom Sokola kraljevine Jugoslavije, a svi ovi pak faktori da zajedničkom i što užom kooperacijom omogućuju što uspešniji fizički, a time u podjednaku meri i kulturni i moralni razvitak našega naroda i to uvek i isključivo u jugoslovenskom nacionalnom duhu.

Verujemo, da je u najboljim intencijama odgovornih faktora da se sada u nastojanjima oko sveopćeg fizičkog vaspitanja našega naroda pođe jednim pozitivnim i tačno određenim putem, koji će jugoslovenskom narodu i s tog gledišta biti od nesumnjive koristi. Naše jugoslovensko Sokolstvo, nalazeći se već na tom putu, pružice uvek najpripravnije svoju sokolsku vesnicu svakome, s kojim se susretne na tom radu.

Stupanjem na snagu novog državnog proračuna biće provedena također i definitivna organizacija novoosnovanog Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda. Novo ministarstvo biće vrhovna nadzorna vlast nad svim organizacijama, savezima, podsavezima, odborima, društvima, udruženjima i ustanovama, koje se bave fizičkim uzgojem naroda. Ujedno će ovo ministarstvo vršiti nadzor nad fizičkim uzgojem školske omladine i to u sporazumu sa ministarstvom, pod čiju nadležnost spadaju odnosno škole. Nadalje, ministarstvo za fizičko vaspitanje naroda biće vrhovna instanca koja će odobravati osnivanje udruženja i ustanova za fizički uzgoj te će mu ujedno biti poverena briga da se pravilno provodi Zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije. Da se omoguću sistematsko uzgajanje naroda, novo ministarstvo sastaviće sve potrebne zakonske nacerte, te će materijalno i moralno podupirati sportske organizacije i brinuti se, da se fizičko vaspitanje naroda unapredi i poboljša. U tu svrhu podizće također i naročite škole, priredivače predavanja i brinuti se da se stvori i uzgoji odgovarajući kadar kvalifikovanih učitelja za fizički uzgoj. U zadatke ovoga ministarstva spadaju također i stalno i redovito lekarsko pregledavanje svih članova pojedinih udruženja, koja se bave fizičkim vaspitanjem, tako i sportskih ustanova i slično, a koje spadaju u njegovu nadležnost. Ministarstvo će ujedno izdavati stručnu literaturu te će podupirati i privatnu inicijativu ovoga smeru.

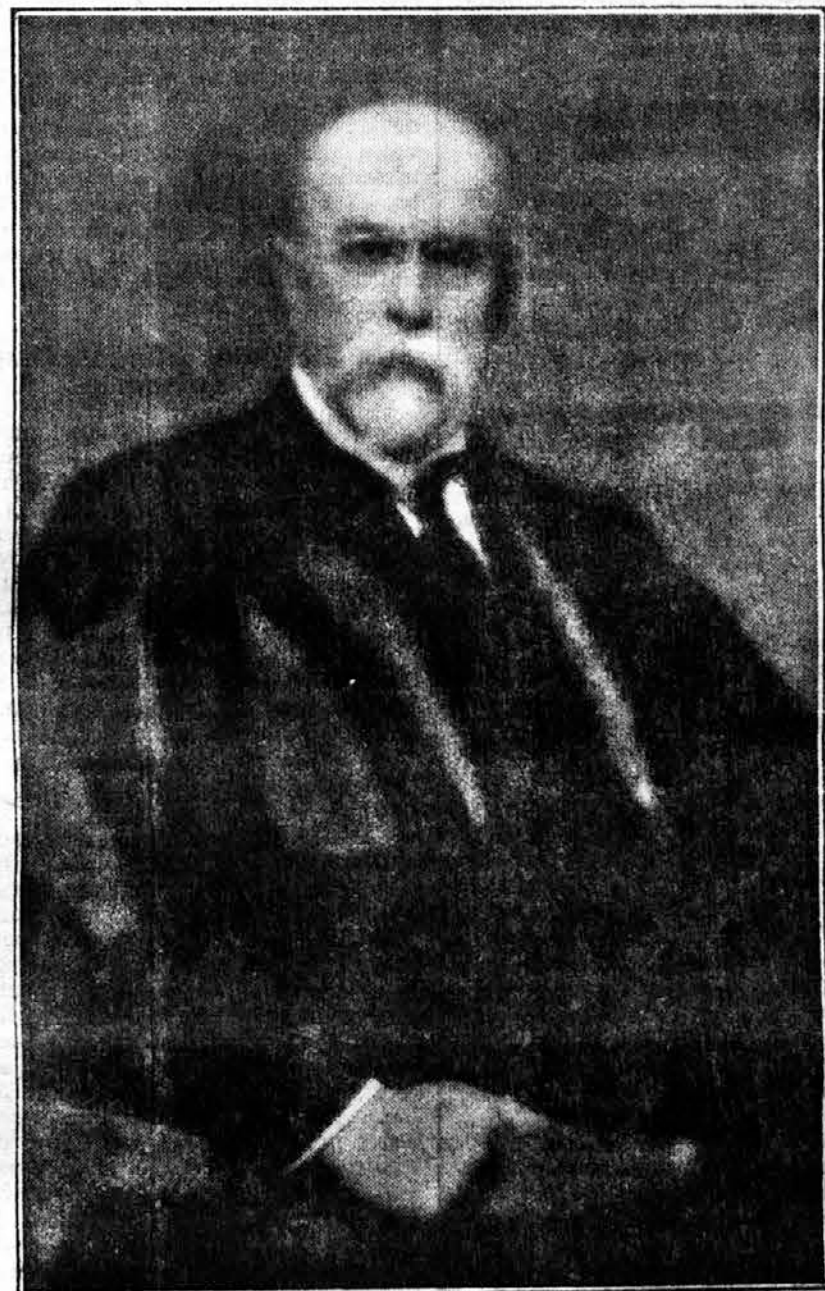
Među najvažnijim i prvim zadacima ministarstva za fizičko vaspitanje biće

centralizacija i jedinstveno uređenje sportskih organizacija te što uža saradnja sa Sokolom kraljevine Jugoslavije i drugim telesno-uzgojnim organizacijama u državi. Nadalje, ministarstvo sabiraće statističke podatke o rezultatima svoga rada te podatke o fizičkom uzgoju naroda u drugim državama. Pored toga ono će imati pravo da ukida i zabranjuje delovanje organizacija, ustanova i društava, koje bi se ogrešile o osnovna načela fizičkog uzgoja naroda u jugoslovenskom nacionalnom duhu, te će moći da postupi protiv svih onih, koji ne vrše svoje dužnosti prema članovima podređenih organizacija, ukoliko bi se to ogrešili u postojeća osnovna načela.

U pogledu svog unutrašnjeg ustroja, ministarstvo će se deliti na kabinet ministra i opšte odeljenje.

Kabinet ministra primaće molbe i žalbe i svu službenu poštu, koja se adresuje na ministra, te će otpoštati poslove, koje to odredi sam ministar.

82 rodendan brata prezidenta dr. T. G. Masaryka

Dne 7 o. m. slavi prezident bratske Českoslovačke Republike, brat dr. Toma G. Masaryk, svoj 82 rodendan.

Pozdravljajući iskreno svog velikog sokolskog brata, koji je oduvek duboko sponosao i visoko cenio delo slovenskog Sokolstva i njegovog neumrlog osnivača dr. Miroslava Tyrša, zasnovano na najsvetijim principima bratstva, jednakosti i slobode te posvećeno sreći celokupnog Slovenstva i čovečanstva, jugoslovensko Sokolstvo naročito je srećno i ponosno, da njemu, jednom od najvećih sinova slovenskog roda, državljanu i mislocu svetskoga glasa, svom bratu Sokolu uputi najpruče bratske sokolske čestitke sa najiskrenijim željama, da bi ga u njegovom idealnom životu i radu Providenje još dugo očuvalo čila i zdrava na koristi i sreću bratskog českoslovačkog naroda, a na čast i ponos svega Slovenstva! Sokolstvo kraljevine Jugoslavije kliče svom sedom bratu Sokolu: Na mnogaja! Na zdar! Zdravo!

Opšte odeljenje ministarstva biće podeljeno na tri oteka i to: administrativni, koji će obavljati opšte administrativne poslove te će u njegovu nadležnost spadati također i sastavljanje zakonskih nacerta i pravilnika, predmeti personalnog karaktera, nameštanja, premeštanja, razna provodanja i dr., nadalje evidencija osoblja, sastavljanje proračunskih predloga, uprava arhiva te vodstvo i nadzor nad knjižnicom.

Oteak za fizičko vaspitanje deliće se na sledeće referate:

1. Sokolstvo. Ovaj referat brinuće se za provodanje Zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije te će obavljati poslove, koji su u vezi s tim zakonom.
2. Referat za skauts, planinarstvo i vatrogasce.
3. Referat za streljačke družine i vatrogasce.
4. Referat za sport, koji se opet deli na podreferate i to: za nogomet, hazenu, rugby, tenis, sport na vodi: veslanje, jedrenje i plivanje te laku i tešku atletiku.
5. Referat za mehanički sport: avijaciju, automobilizam, ciklizam i t. d.
6. Referat za statistiku.
7. Referat za propagandu i higijenu.

Treći oteak obavljaće poslove računovodstva te će pribirati podatke za sastavljanje proračuna, pripremaće predloge za finansijski zakon, obavljaće finansijske poslove i slično.

Za obavljanje pomenutih poslova ministarstvu će biti dodeljeni: 1. savetnik, 1. tajnik, 1. pristav, 2. činovnička pripravnika, 1. ekonom, 2. arhivara, 1. šef računovodstva, 4. zvaničnika i 3. služitelja.

Pomoći iz budžeta Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda

Kod Ministarstva za fizičko vaspitanje naroda predviđaju se ove pomoći:

Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije 8 miliona dinara; sokolskim domovima 200.000; Jugoslovenskom veslačkom savezu za organizovanje međunarodnih veslačkih utakmica za prvenstvo Evrope 400.000; raznim vatrogasnim, streljačkim, sportskim i sličnim društvima 200.000; društvima za uređenje sportskih terena, zgrada za uređenje sportskih objekata 300.000 dinara; župama i učesnicima na sveslovenskom sletu u Pragu 400.000 dinara i raznim sportskim savezima 150.000 dinara.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Arhileki br. Al Dryak 60 godišnjak

Dne 24. februara proslavio je jedan od najboljih savremenih čeških arhitekta i idejni osnivač nacrtu sokolskih sletišta za svesokolske sletove god. 1912, 1920, a i ovogodišnjeg, brat Al Dryak. Pored mnogih javnih i privatnih većih radova, njegova su najznamenitija dela opštinska palata u Pragu iz godine 1902, dalje zgrada Narodnog kazališta u Brnu, spomenik Slobode na Žižkovu, kompleks zgrada Masarykove univerze u Brnu i nacrt definitivnog stadiona na Strahovu, gde se održava sokolski slet.

Učešće bugarskih junaka na IX svesokolskom sletu

Nacelnništvo saveza bugarskih junaka zaključilo je na svojoj poslednjoj sednici, da se junaci u što većoj meri odazovu pozivu za IX svesokolski slet, pa je sada na predsedništvu saveza, da li će ono taj zaključak odobriti.

Sletski znak IX svesokolskog sleta u Pragu

Naše članstvo svakako će zanimati sve što se tiče sletskog znaka, koji mora da ima svaki sokolski učesnik sleta, a koji reflektira na povlaštenu vožnju na željezničkim, zajedničkim stanovanjima u Pragu, popust pri skupnoj prehrani te u predletskim danima slobodan pristup na člansku tribinu, a u glavnim sletskim danima pak pristup na kušnje i takmičenja. Sletski znak stajaće opet 20 Kč, t. j. oko 30-50 Din. Naraštajski sletski znak stajaće samo 6 Kč. Znak je sastavljen iz tri dela: prvi deo predstavlja pticu sokola i otkriva imo patentnu iglu da se znak može da pričvrsti na surku; za taj deo pripeta je čehoslovačka trobojka i na njoj je pričvršćen medaljon predstavlja Masaryka. Sokolska društva imaju do 15. marta da preko svojih župa urede sve potrebno da se odredi mesto na sletištu za predletске i glavne sletске dane. To vredi naravno za čehoslovačke župe i društva, kako će pak u tom pogledu ČOS odlučiti glede ostalih slovenskih sokolskih saveza to još nije poznato. U tom pogledu dade sletski odbor SKJ u Beogradu tačnija uputstva.

Sletska scena »Tyršev san«

Po zamisli brata Domorazka, tvorca sletске scene »Maratona« iz g. 1912, kratki sadržaj sletске scene, koja nosi naziv »Tyršev san« i koja će se izvoditi na svim sletskim nastupima, dakle i za vreme preletskih dana, sledeći je: glazba u uvodu prikazuje današnje raspoloženje, razdvojenost oslobođenog naroda, našto prelazi u prikazivanje dobe pre osnivanja Sokolstva. U tom odeljku Tyršev motiv i čuje se borba za slobodu. U ovom delu scene ponavljaju se u glazbi motivi iz pomenutog »Maratona«, sletске scene iz god. 1912., u kojoj je Sokolstvo po uzoru iz starogrčke istorije tako lepo prikazalo svoju ulogu u borbi za slobodu češkog naroda. Time završava glazba i po tihom vežbalištu čuje se glasovi narodnih buditelja Havlička, Palackog, Tyrša i napokon oca domovine Masaryka. Vežbalište se tada počinje puniti, orkestar završava punom snagom. Nastupa narod u antičkoj lepoti i sprema se na maratonske igre. Izvode se starogrčka telovežbačka takmičenja u trčanju, hrvanju, pankrationu, pentatlonu i t. d. Pobjednici primaju vence pobjede, a narod ih vodi žrtvenicima bogova, gde se zahvaljuju za dobijenu pobjedu, dok narod peva pes-

mu zahvalnicu. Muzika postaje sve jača, pesma glasnija, a antički narod pretvori se u Sokolstvo. Time je Tyršev san dovršen i sa sokolskim zastavama na čelu ostavljaju vežbači vežbalište.

Rad zagranične župe ČOS

Sva čehoslovačka sokolska društva u Evropi, koja rade van granica Čehoslovačke i Austrije, udružena su u takozvanu zagraničnu župu, kojoj je sedište Pragu. Ova župa sada broji 34 društva. Nova društva u poslednje vreme bila su osnovana u Štoklovu i Bukureštu; ovo poslednje broji 14 članova i 16 članica. Prijave za slet iz društava ove župe, vrlo su velike, te je već dosada prijavljenih preko 800 učesnika, od toga 167 vežbača, 128 vežbačica i 25 starijih članova vežbača. Svi ovi neće nastupiti možda u nekoj posebnoj tački, nego u zajedničkim sletskim vežbama ČOS, rame uz rame sa ostalom braćom.

Iz delovanja čehoslovačkog Sokolstva

U toku prošlog meseca imao je izvršni odbor ČOS svoju sednicu, na kojoj je bilo među ostalim raspravljano i o pripremama za slet. Sletska scena biće skoro pripremljena, jer je među auktorima iste i braćom Domorazkom, Prokopom i dr. Borom postignut potpun sporazum, pa će njezin tekst izraditi brat Domorazek i izdati u posebnoj brošuri. Sa pojedinim nacelnštvima također vršila su se savetovanja glede dodeljenja članstva, naraštaja i dece za scenu, jer će za nju trebati oko 5000 lica, koja moraju dati zbog zajedničkih pokusa praška društva.

Isto tako prošlog meseca počela su savetovanja sokolskih vaspitnih organa. Kao prvi održali su konferenciju uzgajatelji sokolske dece i to dne 13. i 14. februara. Na ovoj konferenciji bilo je prisutnih 57 župskih delegata, dalje su bili prisutni članovi predstavnika i nacelnštva ČOS te referenti za uzgoj dece. Glavna svrha sastanka bila je da se izdadu sva potrebna uputstva za nastup dece na svesokolskom sletu. Na tom sastanku određen je i tačan program dana sokolske dece. Razgovaralo se dalje o novom zajedničkom kroju dece, o redu takmičenja najmlađih pripadnika Sokolstva, koje se je razdelilo u tri grupe po godinama. Prva grupa, t. j. najmlađa, za takmičenja uopšte ne dolaze u obzir. Koначно je prisutnim delegatima u vežbalištu Tyrševog doma prikazana »Dečja priča« s kojom će na sletu nastupiti najmlađa deca.

Za pokojnim starešinom ČOS priredila su skoro sva društva i župe komemoracije, na kojima su govornici izneli velike zasluge pokojnika za Sokolstvo. U čitavoj republici priređuju napredna društva zajedničke proslave 100 godišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša. Tako je n. pr. u Lipniku veoma lepo uspeła zajednička proslava priređena od Sokola, DTJ i vojske.

Ugodno letovanje na moru

Ono br. društvo koje kani da provede ferije na moru, neka se odmah javi na upravu našega društva. Možemo da primimo do tridesetero braće, odnosno sestara. Mesto veoma zdravo, ima izvor vode i sve živuće namirnice su jeftine. Dnevne parobrodarske veze. Divno kupalište. Potrebno doneti krevete sa spremom (željezne). Društva, koja budu na ovo spremna, neka nam se odmah jave.

SOKOLSKO DRUSTVO PASHMAN.

IX svesokolski slet u Pragu

Milioni teku . . .

Predsednik finacijskog odelka IX. svesokolskog sleta u Pragu, brat dr. Vladimir Fleischmann, dao je uredniku »Prager Presse« sledeću izjavu, koju i mi radi njene interesantnosti, a i u informaciju našega članstva, donosimo ovde u prevodu.

Dakle koliko trebamo za slet? Ukupno oko 15.000.000 Kč, od česa otpada za gradbene radove 6.000.000; za troškove nastambe članstva i naraštaja predviđen je nekako »Batin« broj i to 1.999.000 Kč. Tehničko vodstvo zahteva za sprave i druge pripreme 1.200.000 Kč i za svečanu sletsku scenu 500.000 Kč. Nadalje priredivački otešak traži 400.000 Kč, gospodarski pak 350 hiljada Kč. To su dakle glavne i ujedno najveće stavke. Ostatak pak od glavne sume određen je za manje i nepredviđene izdatke.

Otkuda pak pokriće? Pre svega ono se ima da namakne od ulaznica, koje će, računajući realno, izneti 11 milijuna Kč, jer ćemo na sletištu imati 392 lože sa ukupno 2660 sedala, nadalje 5326 stolica i 18.272 sedišta na klupama. Mesta za stajanje predviđeno je na tribinama 38.112, a pred tribinama 82.100. Na celom stadionu biće dakle približno prostora za 150.000 gledalaca, koji će imati svi dobar pregled sletišta.

Cene mesta? One su općenito ostale iste, kakove su i bile za vreme poslednjeg sleta. Sedala u ložama na srednjoj tribini pored oficijelnih loža stajaće po 200 Kč, u ložama sa strane glavne tribine po 150 Kč, u ložama pak na tribinama sa strane po 120 Kč. Ostala sedala, stolice, stajaće na glavnoj tribini po 150 Kč, a na tribina sa strane po 100 Kč. Sedišta na klupama stajaće na sredini glavne tribine po 100 Kč, a sa strane glavne tribine po 80 Kč, dok će ona na tribinama sa strane stajati po 60 Kč, a pri ulaznim vratima 50 Kč.

Mesta za stajanje na glavnoj tribini stajaće 60 Kč, na tribinama sa strane 15 Kč, dok će pred glavnom tribinom stajati 12 Kč, a pred tribinama sa strane po 10 Kč.

To su cene za glavne sletске dane. Za vreme naraštajskih dana i na dan 6. jula cene će biti polovične, a u danima nastupa dece i srednjoškolske omladine pak biće još i niže. Za slobodnu prodaju predviđeno je samo 30% ulaznica, a 60% rezervirano je za članstvo i 10% pridržava priredivački otešak za oficijelne goste, izvestioce i t. d. Zato, ko želi da osigura svoje mesto, treba da ulaznice pravodobno naruči, da opet nebi bilo žrtava zakutnih navijača cena. Uostalom pak već smo predložili sve potrebne mere, da barem ograničimo svako guljenje od strane nesavesnih elemenata. Zanimljivo je, da se najpre rasprodaju baš najskuplja mesta, t. j. sedala u ložama.

Što se pak tiče ograničenih 60% ulaznica, koje su rezervirane za Sokole, moram da pripomenem, da ih uvek ponestane, naročito u glavnim sletskim danima. U zadnje vreme opažamo također da interes sve to više raste i za priredbe u predletskim danima.

Među prihode računamo nadalje još i supskripciju od 500.000 Kč, utrak od najammina za pavilione u iznosu od 400.000 Kč, od prodaje cigareta »Sokole«, raznih spomen-predmeta i t. d. po 250.000 Kč, zatim za pravo filmove 150.000 Kč, od priredaba (alkademija, zabava), koje aranžira priredivački otešak, 500.000 Kč. Manjak pak od 2 milijuna nameravamo pokriti s raspisom sletskog poreza, koji će iznašati 10 Kč po učesniku. Ali sletski porez kako je za predviđati izneće i više, i jer su također i sve ostale stavke prihoda uzete razmjerno nisko, nadati se je još i suficitu.

Dr. Miroslav Tyrš u svetlosti istorije

Istorija je neumitni sudija. Ona bez milosrđa postavlja sve stvari na svoje pravo mesto, pa i ljude koji su u njoj delali i stvarali je. A dr. Tyrš je također jedan od onih, komu je istorija odredila svoje pravo mesto, jer je u njoj snažno delovao, jer ju je stvarao.

Nije samo dr. Tyrš radio u jednom pravcu, jednostrano; naprotiv, u više pravaca, svestrano. Njegova delatnost tokom XIX veka jesu svakako najlepše istoriske stranice ljudske delatnosti kod Slovena, ponasob kod Čeha.

Oko 1860. godine stupa Tyrš u javni život i podupire onu plejadu čehoslovačkih kulturnih i političkih heroja, koji su već snažno delali za slobodu i veličinu svoje domovine. Stupivši na pozornicu javnoga života Tyrš je pripadao onom kolu čeha-panslavista, koji su bili postavili sebi za cilj da trulu Austriju tuku u svojoj rođenoj zemlji solidnošću svoje i materijalne i duhovne kulture. Pored Jungmana, Kolara, Dobrovskog, Šafarika, Palackog, Rigeru, Njemcevu, Havlička, Šmetane i Manesa, Tyrš je jedan od najizrazitijih protagonista sveslovenske misli, u koju je neprikosnoveno verovao da je došao čas, kad će ta slovenska misao biti ideja vodilja liberalizma i demokratskih težnja u Evropi.

Naučnik prvoga reda, Tyrš se naročito istakao u filozofiji i estetici, iz kojih je oblasti pisao prvoklasne kritike i članke. Neće nam se zameriti ako ovde navedemo značajne reči Tyršove iz članka »Filozofija istorije«, koji je štampan u trećem delu Rigerova naučnog rečnika:

»Ko traži da prirodu potčini industrijom i oslobodi narode, da bi sebi prisvojili sve što je dobroga donela prošlost i da bi obrazovanje svoje podigli na najviši stepen, kako bi se mogli pridružiti svima obrazovanim narodima — taj je naš brat. Dakle, za oslobođenje fizičko, duševno i prosvetno ima da radi svaki od nas, koji svoju volju upravlja i vodi osećanjem ljubavi za otadžbinu. Slobodan biti u društvu to znači: samo zakon nad sobom priznavati i u isto vreme dobrovoljno mu se pokoravati.« Koliko veličine i dobromernog shvatanja u ovo nekoliko rečenica.

No, svakojako, kao kruna svega Tyršovoga rada jeste njegov rad na Sokolstvu i njegovoj organizaciji. Van svake je sumnje danas, da je Sokolstvo jedna eminentna slovenska organizacija, koja ima zadatke da i duhovno i moralno i telesno potpuno preporodi Slovenstvo i stavi ga na čelo svih kulturnih naroda u Evropi, a za boljinu rodni prosperitet. Ta i takva organizacija jeste tvorevina dr. Miroslava Tyrša. I ako je istina, da je istorija učiteljica života, onda nas ona zaista, u radu dr. Tyrša, ima čemu i naučiti.

Kao osnivač Sokolstva, Tyrš je istakao i njegov zadatak da čovek si-

stematski i pravilno vežba svoje telo. Time se postizu dva stvari: ojačava se fizički pojedinac, a zatim i ceo narod. A narod, fizički zdrav, obezbeđuje sebi dobru budućnost i uzdiže se duševno i moralno. Prava, koji je Tyrš dao Sokolstvu teži još i tome, da stvori snažna i zdrava čoveka, upravo junaka, kakav se nalazi u srpskim narodnim pesmama.

Po Tyršu je Sokolstvo i vrlo važan ekonomski činilac, jer samo zdrav i telesno snažan narod može biti sposoban za ekonomski rad i napredak; a krležav i nerazvijen narod mora i ekonomski propasti.

U ovakvo zamišljeno Sokolstvo Tyrš je tvrdio verovao i takav mu značaj davao, da je u njemu gledao ne samo ostvarenje čeških narodnih ideala, već i pobjedu svega Slovenstva. U ovakvo svoje shvatanje Tyrš nije nikad sumnjao, čak ni onda, kad je, zbog napornog rada, bio teško oboleo. Načela: pravda, bratstvo, jednakost i sloboda po Tyršu moraju uvek pobediti, a Tyrš je ova načela duboko usadio u naše Sokolstvo.

S ovakvim Sokolstvom Tyrš je priredio prvi slet u Pragu 1882. godine, kojim je sam upravljao, a koji mu je doneo nepokolebivo ubeđenje, da njegov rad odgovara potpuno životnim potrebama narodnim i da je Sokolstvo već na čvrstim nogama.

Tako uređeno Sokolstvo, posle mnogo napornoga, ali plodonosnoga rada, napustio je Tyrš da bi potražio leka svome već oronulome zdravlju i otišao u Tirol na odmor.

8. augusta 1884. godine izišao je u šetnju odakle se nije više vratio živ, a 21. augusta su ga našli u talasima jedne obližnje planinske reke. Tako je završio svoj život u 52 god. otac i ideolog našeg, slovenskog Sokolstva dr. Miroslav Tyrš.

Tyrševu telo preneto je u Prag i sahranjeno u grobnici svog najvećeg saradnika i tasta Fügnera.

Ali nikad nam veći ne izgleda ovaj sokolski gorostas nego danas, kada slavimo njegovu 100-godišnjicu rođenja, i kada upoređujemo rezultate stvaranja na polju Sokolstva od njega pa do danas. Iz ovih upoređenja najbolje vidimo, koliko je bila zapojena njegova slovenska duša željom za što jači razvitak nacionalne sokolske svesti kod svih Slovena.

A tek kako bi uzdrhtala od radosti njegova slovenska plemenita duša, kad bi nešto ustao iz groba, i 7. jula pogledao more Sokola IX praškog sleta, na kom učestvuju svi Sokoli slovenskih zemalja, zagrijeti, oslobođeni i ujedinjeni u svoje jedinstvene nacionalne države.

Kakva razlika između 1882 i 1932. godine!

Prof. Đura Mrvaljević — Negotin.

Na rad braćo!

»Što ste već uradili, da također i među trnje zapljuski silni val sokolskog života?« (Brat Gangl).

Članak brata potstarešine Gangla »U Tyrševu godinu« u 4 broju »Glasnika« ne sme da prođe neopažen, ne sme da se počita tek onako na brzu ruku površno i — baci u zaborav. Treba dobro razmisliti o svemu što je br. Gangl iz svoje velike sokolske duše i svog nesebičnog srca izneo, prateći pomniju sve što se u Sokolstvu zbiva, pa upreti sve sokolske snage da se sokolska misao, čista i neoskrvljena provede i da ona zaokupi svagdje sree diljem čitave naše lepe Jugoslavije, da ona sjajna i velika prođe među trnje i kamenje. A to će se postići kada svi sokolski radnici požrtvovnim radom i samopregorom pregnu da zdravu sokolsku misao ucepe u široke narodne slojeve izmučenog našeg seljaka i radnika.

Radost nas obuzimlje što vidimo da se sokolska ideja širi i prostire svoje korenje ne samo po varošima i varošicama, već i u najzabitnija sela gde vlada glad i nevolja svaka, gde trnje niče, a sve se to zbiva u vreme teške ekonomske krize. I sam sam se ispočetka čudio, kako ta naša seoska omladina ina volje da posle dnevnog napornog rada, posle vrlo mršave večere dolazi u sokolanu i tu sluša sokolsku reč i napaja se njome, vežba i krepki svoje iznemoglo telo. Ali ta misao za čas je nestala, kad se setih da i sam nisam nikad mislio na jelo slušajući sokolska predavanja, radeći u vežbalištu, marširajući po čitave časove na božjem suncu. Sve, sve je bilo lako podnositi, jer nas je zagrevala i zanosila sokolska misao. Treba samo da ona uđe u nas i ona se sama dalje širi dok nam ne obuhvati čitavo biće i ne napušta nas lako, kao što bršljan ne napušta stoletni hrast. Ali da sokolska ideja obuhvati široke narodne mase, potreban je koliko rad u vežbalištima, toliko i prosvetni rad, a taj traži požrtvovne sokolske radnike. Kroz prošlu godinu sokolska armada popela se na zamernu visinu. Ostanimo za sada na tom broju. Zameran je. Ali neka taj broj bude uistinu sokolski, t. j. neka sva ta naša braća i sestre budu uistinu svesni Sokoli. Kad su dobrovoljno stupili u naše redove, oni će dobrovoljno i svoju dušu i svoje srce dati ispuše sokolskim osećanjima, sokolskim bratstvom i uopšte sokolskim idealima. Mi smo dužni da uložimo sve svoje sile da se to i postigne. Inače sami će otpasti, nestaći ih iz naše falange nečujno kako su i došli, jer će uvideti, da se u Sokolstvu ne može šćariti i praviti poslovi.

Naš pak clemenat na selima zdrav je i nepokvaren. Budimo mu na pomoć! Kao prava braća, ne samo u sokolnici, već u svakom korisnom pothvatu, koji unapređuje ne samo njegovo zdravlje, već čitavo njegovo življenje. Čeznja je narodne duše da nas Sokole, pionire ljubavi, bratstva, prosvete i napretka primi u bratski zagrljaj, jer je malo ko do sada dolazio sa seljakom u doticaj da mu leči rane, da ga u nevolji pomogne i teši, a ako mu je u vrlo retkim slučajevima neka inteligencija dolazila u pohode, to nije bilo u njegovu korist, već da ga izrabi u svoje lične svrhe.

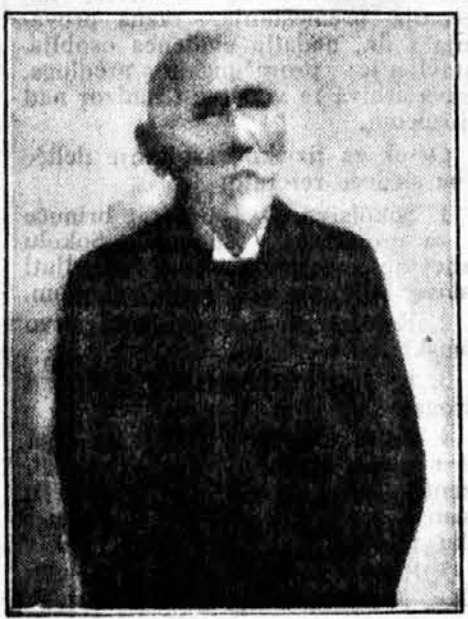
Na muci se poznaju junaci. Narod se ne sme razočarati. Počeli smo orati na narodnoj nivji. Uprimo složnim silama napred, ne plašeći se nikakvih poteškoća, prelazeći preko svih kriza.

Neoborive su reči brata Gangla: »Moramo svoju zgradu graditi odozdo prema gore, iz širine radinog i nepokvarenog sveta u visine, gde se svetle ideali naših nastojanja i napora. Svetlo je visoko — put strmi!« Ali Sokoli ne žale trud, Sokoli nose u sebi čvrstu veru u pobjedu. I ako shvaćamo sokolsko bratstvo, i ako u srcu imamo ljubavi i ljudskog osećanja, naše ćemo nastojanje i rad najviše posvetiti onom našem siromašnom ali poštenom bratu, koji žive u tmini neznanja, koji žive u pustinji među trnjem, koji nema ni kruha ni vina, a često ni dobre vode. Naša ćemo nastojanja upreći u one zagnušljive radionice, gde naša sirote radnici tečkom mukom zaraduju svagdašnji hlebac, u stanove, gde sa mnogobrojnom porodicom udišu zagušljivi vazduh. Tamo, tamo nas vodi sokolska ljubav, jer to su naši, koji su izgrađivali temelje naše slobode. Tamo treba topline sokolskog srca i sokolskog bratstva. Setimo se da i njihova duša čezne za svetlošću, za novim lepšim životom. Idimo tamo i stisnimo bratski žuljevitru ruku našega seljaka i radnika. Takav element biće temelj jugoslovenskog Sokolstva i nikogje bure ni oluje neće nam naškoditi ni savladati ga.

Uzgojimo našega radnika i ne tuđimo se od njega, budimo mu prava braća, pa onda ne treba da strepimo da će to naše radništvo zalutati stranputicom i da će ga zavesti kojekakvi umišljeni vode. U manjim varošima, gde je radnički element brojan, ovaj mora da bude stup sokolskih društava. Naši daci odlaze tamo amo posle svršenih nauka, dok radnik obično ostaje u mestu. Posvetimo dakle malo

Brat Jan Baumgärtl, 90 godišnjak, aktivni vežbač, sprema se za ovogodišnji svesokolski slet

Brat Ant. Křivan, najstariji jedini živući učesnik I. skupštine Praškog Sokola („Jas“)

više brige našim radnicima, ubedimo ih živom reči da ne klonu već da stupe među braću koja će im olakšati breme života, koja će im pokazati put da im život bude lepši i miliji. Pridobimo

njihova srca i oni će postati večno naša braća.

Zasućimo dakle rukave i na rad!

Bendiš Ivanko — Kotor.

Prva priredba IX svesokolskog sleta

IX svesokolski slet, s kojim će se proslaviti stogodišnjica Tyrševog rođenja, već počinje. U visokoj Tatri na slovačkom teritoriju sabiru se prvi borci sokolskih saveza, udruženih u Savezu Slovenskog Sokolstva, da u plemenitoj borbi iskušaju svoje sile u »beloj umetnosti« u zasneženom kraju čehoslovačke države.

Od 3 do 6 marta održava se prva priredba, koja spada u okvir ovogodišnjeg svesokolskog sleta. Daleko od Praga — u Štrpskom Plesu — održavaju se ovi dana smučarska takmičenja Saveza SS i COS. Dok ćemo mi u danima 5 i 6 marta kod kuće proslavljati 100-godišnjicu Tyrševog rođenja, u Tatri će se tada voditi borba za prvenstvo SSS u smučanju. Iz Čehoslovačke, Poljske i Jugoslavije pohaćaju tamo braća i sestre, da se ogledaju u brzini na smučkama i da pokažu svetu sveštenost sokolskog telesnog vežbanja, koje također i na mrzlom snegu i u visokim gorama omogućuje brzo i uspešno gibanje. Napreće se sokolske mišice, a čist zrak, toplo sunce i veselo raspoloženje podaje takmičarima nove snage, da se povrate u svoje vežbovalnice zdravi i okrepljeni i da se opet priprepe za sokolski rad na svesokolskom sletu u Pragu, kada će trebati ponovno da pokažu ustrajnost i moć sokolskog uzgoja.

Sve više i više odjekuje među sokolskim redovima poklič: Van u prirodu! Prošla su vremena, kada smo znali samo za vežbovanje i kada smo mislili, da je početak i konac svega telesnog uzgoja samo vežbanje na spravama. Danas, međutim, prevladuje sve to više naziranje, da je kretanje na svezem i čistom zraku za razvoj tela od većeg značenja nego sama telovežba u zatvorenim prostorijama. Zato treba što moguće više da cenimo i izvadamo telesne vežbe na otvorenom i stoga tražimo, da se telovežba, ukoliko je moguće više, vrši na vežbalistima umesto u vežbovalnicama.

Kako je telovežba u zimsko doba na otvorenom najvećim delom onemogućena, zato se zauzimljemo, da Sokolstvo pored redovite telovežbe treba da gaji također i one grane, koje su pogodnije za zimsko doba u slobodnoj prirodi, naravno tamo, gde za to postoje povoljni uslovi. I jer je među tim granama smučarstvo najprikladnije za razgibanje tela, zato se smučarstvo u Sokolstvu sve to više širi i sve više dobiva novih prijatelja. U jugoslovenskom Sokolstvu je ta grana u nekim župama već prilično razvijena, a daleko razvijenija je pak u redovima čehoslovačkog i poljskog Sokolstva.

Iz tog razloga načelnstvo Saveza Slovenskog Sokolstva uvelo je u svoj takmičarski program također i smučarska takmičenja, koja su ove godine određena kao deo svesokolskog sleta u Pragu; to su naime druga takmičenja za prvenstvo Saveza SS, kako je to i u raspisu naznačeno.

Sokolstvo kraljevine Jugoslavije dosada još nije učestvovalo smučarskim takmičenjima SSS; na prvim takmičenjima nastupili su samo Čehoslovaci i Poljaci. Ove godine pak također i jugoslovensko Sokolstvo toliko je napredovalo u toj grani, da po prvi put stupu u borbu za slovensko prvenstvo u smučanju.

Prva smučarska takmičenja Saveza SS u Bohinju, koja su se održala 13 i 14 februara o. g. u Bohinjskoj Bistrici, bila su ujedno i izborna takmičenja naših smučara za takmičenja Saveza SS. Tada su bila izabrana četiri brata i jedna sestra, koji su se u tu svrhu vežbali od 22 do 28 februara, prijavljajući se marljivo za takmičenja za slovensko prvenstvo.

U ponedeljak dne 29 februara otputovali su noćnim vozom za Čehoslovačku braća: Janša, Smolej, Ravhekar i Lakota te sestra Lebar pod vodstvom brata Podgornika, referenta za smučarstvo u saveznom tehničkom odboru, te kao suci braća Ravhekar i Rus, da učestvuju takmičenju u beloj umetnosti s braćom i sestrama čehoslovačkog i poljskog Sokolstva. Kakove će uspehe postignuti naši takmičari, teško je reći, jer Čehoslovaci i Poljaci imaju izvršnih smučara, koji su već pokazali svoje velike sposobnosti. Borba će među najboljima biti oštra, kako je to i pri svakom takmičenju.

Zanimanje za ova takmičenja je veliko. Iz Praga, Brna, Olomua i iz ostalih krajeva vozeće posebni vlakovi. Ministar narodne odbrane br. dr. Viškovsky poklonio je za prvaka u takmičenju na 50 km časni dar, ministar zdravlja i telesnog uzgoja pak, dr. Spina, dar prvaku u kombinovanom takmičenju. U subotu dne 5 marta u 7 sati naveče održać se prijateljski sastanak svih takmičara, takmičarka, sudaca i predstavnika sokolskih saveza u hotelu Hvězdoslav u Štrpskom Plesu.

Sletske priredbe su dakle počele i naše Sokolstvo također na njima učestvuje. Već s time se pokazuje, da svesokolske organizacije vežu najuže bratske veze. Prvi korak naših sokolskih smučara u slovenskom svetu već je učinjen. Želimo im mnogo uspeha i srećan povratak! Zdravo!

Cenzura filmova za sokolske kinematografe

I ranije, pre osnivanja Sokola kraljevine Jugoslavije, bili su uobičajeni sokolski kinematografi, ili su pak sokolska društva priredivala u privatnim kinematografima predstave filmova sokolskih sletova i filmova protiv alkohola. Ti su filmovi imali kulturno značenje, vršili su svoj zadatak, i niko ništa nije imao protiv njih.

Ali sav taj kulturni rad pomoću filmova pre osnivanja SKJ nije bio izvođen na jednoj organizatornoj osnovi. Sada Prosvetni odbor SKJ izvodi izvestan program po kome će se držati predavanja uz projekciju slika, prema tome i filmova, kako je izvešteno na sednici SPO od 28 oktobra prošle godine, a prema čemu je izradio brat Svetislav Marić i skicu tih predavanja kako stoji u »Sokolskoj Prosveti« br. 10 pr. g. Po iznetim naslovima predavanja, sva su ona u saglasnosti sa sokolskim programom.

Tu je početak tih predavanja, koja će biti popraćena projekcijom slika sa diapozitivima. Moguće, kada budu izrađeni kulturni filmovi, koji se rade kod nas po uputama raznih ministarstava, da ova predavanja budu popraćena i s projekcijom slika sa filmske vrpce. Razume se, sve bi te filmove, kao i diapozitive, pregledali člani SPO. To bi dakle bila prva cenzura filmova za sokolske kinematografe. A tu cenzuru vrši i sada SPO na pločama diapozitiva, jer će samo take slike biti projicirane, koje od njega budu preporučene za već označena popularna predavanja iz četrnaest grana raznih nauka.

Tako započeti rad možemo da pozdravimo sa gledišta sokolskog morala, koji je Sokolstvu neophodno potreban kao organizaciji, kojoj je zadatak i etičko vaspitanje.

Ali SPO nebi trebao da ostane samo na odabiranju slika za projekciju uz ona predavanja, što će ih sam sastaviti, već bi bilo od nesumnjive koristi, kada bi pod svoju kontrolu stavio sve sokolske kinematografe u Jugoslaviji, bez obzira da li oni priređuju predstave samo za svoje članstvo ili i za publiku. Trebalo bi voditi kontrolu, da se vidi što koji kinematograf prikazuje, i da se ustanovi što se može prikazivati, a što ne. Ovo se donekle traži i u raspisu br. 19 od 3 septembra pr. g. SPO.

Sokolska cenzura, samo za sokolske kinematografe, išla bi za tim, da se u sokolanim prikazuju filmovi, koji pobuđuju u čoveku izvesne strasti, kao i za tim, da se ne iznose filmovi s neizgovornim naslovima iako moguće ti filmovi nebi imali u sebi ništa nezgodnog. One prve sokolske cenzure po svojoj dužnosti potpuno bi zabranila, onim drugima mogla bi izmeniti naslove.

Ove retke pišem zato, jer je u sokolskim kinematografima bilo takovih prikazivanja, koja valjda po sadržaju nisu bila rdava ali barem po spoljašnosti, po naslovima filmova, stajala su u najvećoj opreci sa sokolskom etikom; naslovi su bili vrlo nezgodni, kao da bi sadržavali najgori kriminal.

U splitskom »Sokolu na Jadranu« br. 1 o. g. na str. 24 ima rubrika »Šaljivi kut«. Tu nepoznat pišac iznosi sledeće: »U veselom našem Smederevu imade tamošnje Sokolsko društvo bioskop. No usled raznih nedaća prestalo se prikazivanjem. Sada se uprava društva rešila da obnovi bioskop, jer da će on povoljno uticati na vaspitanje dece i omladine. I došlo je do prve predstave i prvi film nosio je naziv: »Brodvaski banditi!« — Banditi i sokolsko vaspitanje dece! — Čudno shvatanje!«

Isti gornji film, prikazan u smederevskom Sokolskom društvu, napao je, kao i samo društvo, gosp. Ars. u smederevskom listu »Glas Podunavlja« br. 39 pr. g. — Društvo se nije

branilo niti demantovalo njegov sadržaj.

Prilikom godišnje skupštine Sokolskog društva u Smederevu 17. jan. o. g., prigorovorio sam upravi da takav film nije trebalo prikazivati, jer će rdavo delovati na omladinu i nije u saglasnosti sa sokolskim radom i načelima. Sa strane članova uprave bilo mi je odgovoreno, da je film jedna šala, da ne prikazuje ništa rdavoga. — Ja lično film nisam video i prema tome ne mogu da govorim ništa o njegovom sadržaju. Ali što se tiče samog naslova, i kad bi film bio šala, takav naslov nebi smeo da se pojavi na sokolskim plakatima i na filmu prikazanom u jednoj sokolani.

Eto, i zbog takih pojava potrebna je cenzura filmova za sokolska društva. Isto onako kao što je savezni prosvetni odbor sastavio pravilnik za pozorišna odeljenja, i naglasio da se vodi sa strane župskih prosvetnih odbora kontrola nad pozorišnim komadima, isto tako potrebno je učiniti i s filmovima. Sokolski kinematografi nebi smeli prikazivati nijedan film ako nije prethodno odobren od saveznog prosvetnog odbora.

Prof. Ante Tadić — Smederevo.

Čitajmo svi!

Više je puta bilo reči u »Sokolskom Glasniku« o tome, kako se skoro uvek javljaju jedni te isti pisci i saradnici »Glasnika«, što — kako se stalno ističe (što je opet tačno) — nebi trebalo. Ističući to, i brat Burian u svome članku 21. januara o. g., pod naslovom: »Pišite svi!« iznosi u glavnom istu misao, koju su nekoja braća i pre iznosila na istome mestu, ali nažalost, bez ikakvog odjeka kod našega članstva. I dalje je ostalo sve po starom, jer koji su raspravljali o Sokolstvu pre tih dobrotamernih glasova, da se javi što veći broj saradnika za naše listove, ostali su i dalje samo glasovi »vapijućih u pustinji« — i ništa više.

Za to nepisanje isticanje su razni uzroci, ali nikada nije upozoreno na jednu činjenicu, što će biti kao glavni uzrok da se stalno javljaju jedni te isti pisci u našim listovima, a to je, da naše listove čita vrlo mali broj sokolskih pripadnika. Ovaj uzrok, koliko nam je poznato, dosada nije niko isticao, a kako nam se čini, kada bi se naše članstvo odazivalo i čitalo naše listove, onda bi bio i veći broj onih, koji prate sokolske stvari i koji su u iste upućeni, te prema tome mogu o njima i da pišu. Razumljivo je, da veći broj saradnika privlači i veći broj čitalaca, što donosi i raširivanju lista.

Nije nam svrha da ulazimo u detalje, ali ipak ćemo pokušati, da pomoću nekoliko primera izložimo koliko se naše članstvo malo interesira so-

kolskom štampom, a prema kojima se da zaključiti i izvesti i to, da mnogi »sokoluju« značkom, jezikom i odelom (a neki i svojim društvenim položajem), ali srecm, dušom i osećajem ni najmanje.

Tako jednom sastadosmo nekoliko nas u jednoj privatnoj kući, svi skoro pripadnici Sokolstva — jedno pravo »sokolsko društvo« — gde se razgovaralo o svemu i svačemu, pa i o Sokolstvu. Pri tom se govorilo i o putu u Prag. Jedan brat reče, da će prilikom ovogodišnjeg sleta biti vredno da se poseti Prag, jer da će to biti nešto veličanstveno, budući da će biti i proslava stogodišnjice Tyrševog rođenja. Nato će jedna sestra začuđeno i iznenadno: »Stogodišnjica Tyrševog rođenja?! A kakvog Tyrša? Koje on bio?«

Ova su pitanja na nekoje od nas pala kao »grom iz vedra neba« i nismo se mogli za časak da snademo, jer ko može i da pomisli, da među nama ima i takvih, koji ne znaju ni za Tyrša ni za njegov rad. Ali kako vidite ima i toga!

Sigurno je, da bi ih se našlo još dosta takvih, a sigurno je i to, da bi takvih bio mnogo manji broj, kada bi na primer naš »Sokolski Glasnik« čitala makar jedna desetina našega članstva, ali ovako njihov je broj, nažalost, dosta velik. Napominjemo: ta, koja nije znala ko je bio Tyrš i šta je za Sokolstvo učinio, spada i ubraja se u »inteligentnije sestre«.

Malo prošlosti

Ove godine sprema se beogradsko društvo »Matica« da proslavi pedeseto godišnjicu svoga bitisanja i rada, te se povodom toga reših, da otvrdnem zaboravu ovo nešto malo uspomena iz detinjstva i prvih dana sokolovanja.

Bilo je to u ono vreme, kada je beogradski Sokol preživljavao svoje najteže dane povučen u jednu malu šupicu na jednome placu u Kosmajskoj ulici, gde se sada nalazi Eškenoska sinagoga.

Kao što se iz priložene slike može videti, sve je to bilo primitivno — početnički: šupa u pozadini služila je za čuvanje sprava (u koliko je ovih bilo) i za svlačenje starijih, dok se cela »garderoba« nas mladih sastojala iz jednog čiviluka, koji je bio na spoljnoj strani šupe, kao što se na slici vidi.

U lepe dane, vežbalo je u dvorištu, bez ikakvih časova i reda, samo nekoliko članova od kojih se sećam Dragoljuba Ilića — »brata Laze«, kako smo ga zvali ne znam ni ja zašto, (sada profesor III beogradske gimnazije), br. Velje Popovića (sada načelnik Finansijskog odeljenja Dunavske banovine), br. Predragovića, Ace Pavlovića i nekog Zebića. Njih smo posmatrali pri vežbanju na spravama oduševljavali se i divili im se mi »deca iz komšiluka«.

Približavala se 25-godišnjica beogradskog Sokola i trebalo je pokazati nekog znaka života i oživeti sokolsku ideju u Srbiji. Članova nije bilo i brat Ilić odlučio da se počne ispočetka. Skupio nas »deca iz komšiluka«, počeo s nama vežbati, praviti izlete i preko nas prizivati drugu decu. Išlo je teško. On dođe na sretnu misao da nas uniformiše, da bi nas time što više oduševio te privukao što više druge dece. I ne znajući za propise dečje sokolske uniforme u Češkoj, on uspe da nagovori naše majke, te nam ove sašije crvene bluze od satina, bele kratke pantalone od segetuha i propisa nam, da moramo imati kratke crne čarape. Ali šta da metnemo na glavu?! — To je bio nerešiv problem. Sećam se da se mnogo kombinovalo. Probalo se s dalmatinskim, crnogorskim i drugim

nacionalnim kapicama, ali ništa nije uspevalo. Sve skupo, a mi bez novaca. Najzad, jednog dana donese nam »br. Laza« gomilu stanih »žirada« šešira da izaberemo svaki sebi po veličini, i — mi se uniformisamo! Šeširi su nas lepo štitiili od jakog beogradskog sunca, a nisu nam rdavo ni stajali. Svima se takva kombinacija svidela.

Vesela crvena košulja učinila je svoje. Posle nekoliko izleta u Košutnjak u poretku i s pesmom, naša grupa od desetak članova povećala se. Naš vod brat Ilić počeo već među nama da odabira i sprema za put one, koji će da učestvuju na kragujevačkom javnom času, koji je pripremao tamošnje gimnastičko društvo, a koje je baš tada trebalo da uzme naziv »Sokola« i da usvoji sokolsku ideju.

Kako je tada, 1907 god. stajalo sa Sokolstvom u Srbiji, najbolje će nam pokazati nekoliko redaka iz jednog slučajno sačuvanog pisma upućenog iz Kragujevca bratu Iliću:

»Zdravo »Sokole!«

Pre dva dana dozva g. Kosta (Sretenović, tada profesor i predsednik kragujevačkog društva za gimnastiku, danas načelnik ministarstva prosvete)

te) nas predvodnike radi savetovanja o nazivu »Sokola«. Reče nam, da mi možemo na skupštini da prodremo, ali da ćemo time učiniti to, da veliki broj članova Uprave ode sa skupa i dočnje, a može biti i odmah, osnuju drugo društvo. Da toga nebi bilo savetuje nas i predlaže da je najbolje ovako učiniti: da se obrazuje Gimnastički klub Sokol (tu su ti već svi aktivni članovi), zatim da se obrazuje Borački klub »Srpski mač«, velosipedski klub Šumadija i jahački kako hoće ime... Izvestili smo o ovome Putnikovića (tada oficir i vod novoosnovanog »Sokola« u Nišu) a on nam odgovori da primimo predlog obručke. On računa da ćemo tako mi osnovati »Soko«, a ovi drugi klubovi neka se posle odvoje ako hoće...

Osećajući u sreću da treba zapitati i beogradski »Soko«, ja se evo Tebi obraćam za savet. G. Kosta čeka da mu javimo, da li pristajemo te da sazove vanrednu skupštinu...

Sokole, odmah mi pismom javi što da radimo... Ostaj zdravo! Tvoji

* Primitba pisca.

** Primitba pisca.

Pomladak Beogradskog »Sokola« na javnom času u Kragujevcu 1908 g.

»Soko« Ilija Pavlović, uč. VII razr. gimnazije.

Ove mlade i oduševljene pristalice Sokolstva u Kragujevcu trebalo je potpomoći i brat Laza pored pismene podrške odlučio da nas spremi i vodi u Kragujevac. Intenzivno počesmo da učimo vežbe s palicama, koje je treba-

Beogradski »Soko« (docnija Matice) 1908 g.

lo izvesti u Kragujevcu. Pošto je nas uniformisao i time sknuo s vrata najveću brigu, krene brat Laza u Sremske Karlovice da potraži sokolsku odoru i za sebe. Trebalo je izazvati što veći efekat i oduševiti Kragujevčane za Sokolstvo. Kad se nije moglo brojem članova i vežbanjem, onda bar uniformom. Iz Sr. Karlovača brat Laza se vratio razočaran i utučen. Brat dr. Laza Popović, za koga je naš brat Laza znao i kod koga je otišao, nije ga mogao primiti, već ga je uputio u sokolarnu. Pred sokolarnom ga dočeka maddarska policija i otpravi ga za Beograd bez sokolske odore. Brat Ilić ipak ne napusti ideju da se sokolska odora pojavi u Srbiji. Uskoro sazna da se u Cortanovcima (selo kod Sr. Karlovača) priređuje javan čas i uputi se tamo nepoznavajući nikoga. U Cortanovcima bio je bolje sreće. Tu ga »više no bratski dočeka« brat Laza Suvaković, gimnazist i načelnik tamošnjeg »Sokola« (sada državni potsekretar u penziji), zadržao ga nekoliko dana u gostima i isprati ga, pozajmivši mu svoju sokolsku odoru.

Kada smo se sada pojavili na beogradskim ulicama s vodom u prvoj sokolskoj odori, efekat je bio sja-

jan. Posle nekoliko izleta u Košutnjak, imali smo puno dvorište sokolskog naraštaja.

Pojava beogradskih Sokola u Kragujevcu s prvom sokolskom ododom i vežbanje na javnom času učinili su svoje. Sokolska ideja kod članova tadašnjeg »Kragujevačkog društva« za-

gimnastiku« pobedilo je. U Beogradu se po obrascu te prve sokolske odore brata Laze Suvakovića počela šiti iz vojničkog sukna i odore za članove — Sokole i tako spremati nešto novo za proslavu 25-godišnjice, posle koje je, zahvaljujući dolasku uniformiranih Sokola iz Sida, Sokolstvo u Beogradu i predratnoj Srbiji krenulo napred. Ovo nekoliko redaka neka sačuvaju uspomenu na pojavu prve sokolske odore u Srbiji, koju je naš brat Laza s tolikom ljubavlju obukao i nosio.

Od tada prodoše evo već punih 25 godina! Toliko lepih i bolnih dana bilo je u ovih dvadeset i pet godina! Danas je sve drugo; ondašnja deca su danas zreli ljudi i zauzimaju vidne položaje u društvu; mesto jedne šupe, nekoliko palica i dvadesetak dečaka, Beograd danas broji šest sokolskih društava s nekoliko hiljada članova, naraštaja i dece. U sokolarnama se danas radi po nekom sistemu i nekoj metodi, a ne kao onda većito traženje, većito lutanje, većito improvizovanje!

Pa ipak, lepi su bili ti dani »romantičarske epohe« beogradske »Matice«!

Prof. Bogoljub Krejčik — Beograd.

Stara je stvar, da je mali broj onih, koji su pretplatnici nekog sokolskog lista, a neki se pretplaćuju na »Glasnik«, ali ga ne čitaju, sem ako su od drugih upozoreni na neke stvari. Njima je obično »dosadno« sokolsko štivo, ali im ipak laska da budu Sokoli!

Još nešto: neka su braća pretplatnici »Sokolskog Glasnika« kad su odbornici, a ako prestanu to da budu, odmah kažu da se neće da pretplaćuju na list, »jer im više ne treba«, a ako ga i dalje dobijaju, onda ga obično ne plaćaju i — ne čitaju.

O čitanju knjiga bolje je da i ne govorimo, jer mnogima ako ponudimo koju sokolsku knjižnicu, oni prave tako kisela i žalosna lica, da bi čovek bio najsigurniji, da na takvoga »brata« nikada nije ni naišao, a o nekakvoj sa-

radnji s takvima nema ni govora, jer oni uvek »ne mogu da rade«. Pa to nije ni čudo, jer je razumljivo, da se može raditi za onu ideju koja se razume i poznaje.

Zbog svega ovoga dolazi i do toga, da se naše članstvo čak šta više i na skupštinama oslovljava sa »gospodine predsjednice«, »gospodice načelnice«, »slavna skupštino«, »gospodo i gospode« i sličnim, što je najbolji dokaz neupućenosti u stvari Sokolstva.

Ali od članstva drugo ne možemo ni da očekujemo, kada je većina i naših društvenih funkcionera, koji nisu pročitali ni pravila, a razlog tome leži u običnoj nemarnosti, o čemu ćemo progovoriti drugom zgodnom prilikom na istom mestu.

Mil. Čirić — Ljubija.

Shvaćanje i neshvaćanje sokolske ideologije

U jednom od ranijih brojeva »Sokolskog Glasnika« izišao je članak, u kome se pisac žali na nerazumevanje na koje nailazi sokolska ideologija u mnogim društvima. Navodi, primera radi, da neki članovi prigovaraju potrebi muzike u društvu. Kako se prečesto čuje taj prigovor i u mnogim ostalim društvima, to bi trebalo razmotriti, da li je on opravdan ili nije.

Dr. Miroslav Tyrš, čiju stogodišnjicu rođenja proslavljamo baš ovih dana, napisao je: »Naš konačni cilj mora biti, da se svi redoviti sinovi naroda skupe i jačaju pod sokolskom zastavom«, dalje kaže: »govorimo manje, jadjujemo manje, manje stafaže, — a radimo više, promišljamo o svom pravom zadatku, jačamo se«, i »telo vežbati i jačati, sebe i druge vaspitati u dobre članove naroda, to je zadatak svakodnevnog rada, koji mora svaki sam na sebi neprestano izvršivati«. U spisu: o uzrocima propadanja i sredstvima kako oživiti sokolska društva, poziva nas da ne osnivamo paradržna društva, nego pazimo, da bude telesno vežbanje odmah, od samog početka, glavna stvar; da ne treba dozvoliti nikakvih koncesija drugim i sporednim zadacima, koji pre ili kasnije društvo unište ili ga barem oslabe; da moramo biti svesni visoke važnosti sastavno vođenog telesnog vežbanja u životu civiliziranih i naprednih naroda.

Iz gora navedenih misli, kao uopšte iz svih spisa osnivача Sokolstva vidi se očito, šta je želio Tyrš i kakva je sredstva izabrao, da se cilj postigne. Svoju veliku zamisao ostvario je on nakon dubokog studija, i decenije iza njega dokazale su, da je pravac kojim je pošao u idealnom cilju, stvoriti narod zdravih, telesno i duševno jakih i nacionalno svesnih pojedinaca, pravilnih.

Tim istim sredstvima imamo se služiti i mi, jer dok nosimo sokolsko ime drukčije i ne možemo. Na čistom dakle moramo biti svi o jednoj činjenici: Da se može članstvo vaspitati jedino telesnim vežbanjem, da je to jedino naše sokolsko sredstvo i da ne može biti u Sokolstvu govora o nekom jačem sredstvu sokolskog vaspitanja.

Telovežba, sokolska telovežba naime, jeste podloga za sokolski rad društva; iz nje izvire, ako je pravilna, kao naravna posledica i duševno i moralno vaspitanje čoveka. To je načelo potvrđeno i u Zakonu o osnivanju SKJ kao i iz Pravilnika sokolskog društva. Stojeci na tom čvrstom terenu moramo posmatrati sve pojave, koje niču u našoj sredini i van nje. Svesni moramo biti, da se sve duševno vaspitanje, vaspitanje karaktera, stiče uporedo s fizičkim vaspitanjem u sokolskoj vežbaonici i da je ono prirodna posledica pravilnog fizičkog vežbanja. Tu se u članstvu stvara osećaj bratstva, tu mu se jača volja i smisao za disciplinu i red. Sokolska je dakle vežbaonica mesto, u kome se sa svakodnevnim radom i bez prekida imadu vaspitati pripadnici sokolskih društava.

Pozdravi Savezu SKJ

Beograd. U ime X. glavne skupštine Pokrajinskog saveza ruskog Sokolstva najsrdačnije pozdravljamo starešinstvo Saveza i celokupno jugoslovensko Sokolstvo, moleći da i ovom prilikom primite izjave naše iskrene bratske ljubavi, vernosti i duboke zahvalnosti na stalnoj bratskoj pomoći u našem sokolskom radu na korist Otadžbine i celokupnog Slovenstva. Zdravo! — Starešina Pokrajinskog saveza Viktor A. Artamonov, tajnik Nikola Rževsky.

Skoplje. Sa svoje glavne skupštine šaljem bratskom Savezu svoj sokolski pozdrav sa željom za bratsku saradnju i u buduću. Zdravo! — Starešina Ubavić.

Ljubljana. Delegati župnih edinic i člani župne uprave zbrani na župni glavni skupštinu na Taboru v Ljubljani pozdravljamo bratsku upravu Saveza i vam kličemo bratski sokolski Zdravo! Dr. Pipenbacher Josip, župni starosta.

Dužnost je dakle društva da svojim pripadnicima pre svega osigura ovo sokolsko vaspitanje u sokolani. Tek onda, kada bude to osnovnoj sokolskoj potrebi udovoljeno, kada bude članstvu omogućeno svestrano i sokolsko fizičko vaspitanje, onda može društvo misliti na manifestacije svog života u drugim pravcima.

I sav rad prosvetnih organa imade se podrediti toj sokolskoj potrebi i kretati u pravcu, da što veći broj pojedinaca privede u vežbaonice, i kada u tome uspe, da bude prednjaštvo u pomoć u davanju sokolskog i općeg vaspitanja. Svaki drugi samostalan rad ili čak rad koji bi kolidirao s radom u sokolani, bio bi bez korisnog efekta za Sokolstvo.

Mnogo je pak društava, kojima usled nepoznavanja sokolske metode i ideje, ili pak u cilju što većeg vanjskog efekta, nije ništa hitnije, nego da osnivaju svoju muziku, pozorišnu ili pevačku sekciju, u kojima se može biti i redovito radi, dok se na sokolski fizičko-vaspitni rad ne obraća nikakva ili pak samo sporedna pažnja. Šta je logična posledica toga? Učestvovanje članstva u tim sekcijama ograničeno je usled specijalne sposobnosti, koju trebaju dotični pokazivati, a posmatranjem prilika u drugim društvima kao i prilivom novih sokolsko vaspitanih članova, skoro dolazi do izraza želja za aktivnim radom u sokolani. Za društvo je to utešna pojava, koja dokazuje, da postaje članstvo svesno, da se naslućalo reči i pompozni govora te da uvida da mora biti u Sokolstvu nešto realna; da mora biti neka razlika između muzičkih i pevačkih društava i Sokolstva. Tako se danas sve češće čuju prigovori: što će nam muzika i toliki troškovi za nju, kada još nemamo ni vežbaonice, ni sprava, ni letnjeg vežbališta ili pak samo vežbaonicu s pokvarenim i nedovoljnim inventarom.

Da li možemo na sve to odgovoriti: nije samo telesno vežbanje sredstvo sokolskog vaspitanja? — Ne možemo, jer bi time napustili puteve, kojima nas je poveo Tyrš.

Priznati moramo, da su gornji prigovori u većini slučajeva sasvim opravdani. Jer sokolska društva, ako žele da maksimalno služe sokolskoj ideji, imaju sve svoje snage — i materijalne i moralne — iscrpiti u ostvarenju uslova za sokolski vaspitni rad i tek suficit te energije i snage, koja preostaje, ima služiti za ostvarenje ostalih potreba društvenog života.

Takvo mišljenje nije ni malo štetno po Sokolstvo, kako bi neki želeli prikazati, jer kada bude to mišljenje zavladało svuda, onda će naše jedinice stajati mnogo bolje, jer će rad u sokolanim biti u punom razmahu, a time će i snaga društva neprestano rasti, tako da će doći skoro i do onog gore navedenog suficita radi podmirenja ostalih potreba, više zabavnog karaktera.

Lavrač Oskar — Sarajevo.

Sarajevo. Sokoli župe Sarajevo okupljeni na svojoj godišnjoj skupštini uvek verni sokolskim idealima pozdravljaju svog starešinu sa iskrenim sokolskim Zdravo! — Sokolska župa Sarajevo.

Bihać. Sa redovne svoje godišnje skupštine pozdravljamo bratski Savez i ujedno molimo da naša osećanja vernosti i odanosti protumači na najvišem mestu. Zdravo! — Sokolsko društvo Bihać, starešina Dračevac.

Topola. Danas smo osnovali Sokolsko društvo u Topoli i pozdravljamo vas sa sokolskim Zdravo! — Starešina društva Voja Nedić, sudija.

Hreljin. Sokoli sa obala jugoslovenskog Jadrana, okupljeni na svojoj glavnoj skupštini u Primorskom Hreljinu, kliču svome starešini bratski Zdravo! — Starešina Sokolskog društva Primorski Hreljin Luka Polić.

Hreljin. Sa naše glavne skupštine pozdravljamo naš vrhovni sokolski forum u kraljevini Jugoslaviji sa bratskim Zdravo! — Starešina Sokolskog društva Primorski Hreljin Luka Polić.

Kraljevica. Sa glavne godišnje skupštine našega društva kličemo bratu starosti oduševljeni sokolski Zdravo! — Starešina društva Nikodem Moderešin.

Otočac. Sokolsko društvo Otočac sa svoje glavne redovne skupštine, održane 10 januara o. g. u Otočcu, sreću Like, udovoljavajući osećaju otkućaja iskrenih svojih sokolskih srca, sa mnogo najlepših bratskih sokolskih želja pozdravlja br. starešinu sokolskog Saveza, uveravajući ga, da su članovi društva spremni u svojoj bratskoj ljubavi i sokolskoj odanosti vazda žrtvovati i svoje živote za Nj. Vel. Kralja, Kraljevski dom i milu jugoslovensku otadžbinu te pozdravlja brata starešinu s bratskim sokolskim Zdravo! — Za starešinu Edo Stefan.

Tuzla. Sakupljeni na sokolskom radu na II godišnjoj skupštini naše župe pozdravljamo bratski Savez sa iskrenom željom da i u buduću vodi Sokolstvo sa puno poštovanja i uspeha ostvarenju njegovih uzvišenih ciljeva. Zdravo! — Starešina župe Jovan Petrović.

Bjelovar. Sa glavne godišnje skupštine župe pozdravljamo brata saveznog starešinu sa sokolskim Zdravo! — Župa Bjelovar.

Bjelovar. Sa glavne godišnje skupštine pozdravljamo bratski Savez sa sokolskim Zdravo! — Župa Bjelovar.

Kranj. Povodom redne glavne skupštine pošila bratske pozdrave Sokolska župa Kranj.

Veliki Bečkerek. Skupština Sokolske župe Veliki Bečkerek pozdravlja upravu Bratskog Saveza sa sokolskim Zdravo! — Tajnik Aleksandar Jovanović, starešina Nikola Beslić.

Mostar. Delegati sokolskih društava župe Mostar, iskupljeni na glavnoj godišnjoj skupštini šalju bratskom Savezu pozdrave sa željom, da naše Sokolstvo u skoroj budućnosti postane prvi prosvetni dom celokupnom našem harodu, a na diku Kralju i otadžbini. Zdravo!

Kragujevac. Sa svoje godišnje skupštine uspešno svršivši posao Sokolska župa Kragujevac šalje izraze pune ljubavi i oduševljenja kliču Zdravo! — Zamenik starešine Zajic.

Split. Glavna godišnja skupština upućuje bratskom starešinstvu svoj pozdrav sa željom, da ovogodišnji rad bude još obilniji i uspešniji. — Starešinstvo župe.

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD.

Sledeća sokolska radio-predavanja drže se:

dne 11. o. m. predaje br. dr. Viktor Murnik o temi: »Sokolstvo i narodna privreda«.

Predavanja održavaju se svakog petka od 20 do 20.30 sati.

RADIO-STANICA LJUBLJANA.

Dne 5. o. m. predaje br. Janez Poharc o temi: »Dr. Miroslav Tyrš — osnivач Sokolstva«.

Predavanja drži se od 20 do 20.30 sati.

Spisak diapozitiva koji se nalaze u arhivu SPO u Novom Sadu

1. Karavanke.
2. Pečina u Postojni.
3. Slovenačka.
4. Atina — Partenon.
5. Slike starijih majstora.
6. Vatikanski muzej.
7. Izrada i prerada papira.
8. Izrada cigalja.
9. Mlekarstvo.
10. Keramike.
11. Prerada drveta.
12. Industrija kreča i cementa.
13. Štampa i litografija.
14. Industrija platna.

Jesam li poslao pretplatu? za sokolske listove?

Izašla je 9 sveska »Sokol. knjižnice«:

DR. NIKO MRVOŠ:

Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša

Primerak stoji 3— Din

Neophodno potrebno za Tyrševu proslavu

Jugoslovenska Sokolska Matica

LJUBLJANA, Narodni dom

USLOVI za I prijavu IX svesokolskog sleća 1932 god. u Pragu

U interesu opšte i dostojne reprezentacije našega Sokolstva pred celokupnim Sokolstvom, slovenstvom i pred ostalim narodima na IX svesokolskom sletu u Pragu, koji je uveličan i značajan time što je vezan sa proslavom 100-godišnjice rođenja besmrtnog Tyrša, sve članstvo i naraštaj pre nego što se prijavu za slet, mora biti potpuno obavešteno o uslovima pod kojima jedino je moguće učestvovati na sletu. — Od prijavljenih pak uzeti obaveze da će sve uslove svesno ispunjavati. — Prvi su uslovi ovi:

1.) Za slet mogu se prijaviti samo oni, koji su bili upisani u društvu (četi) pre 1. januara 1932 g.

Za vežbače prijaviti samo one, koji će stvarno na sletu vežbati. — Naraštaj su samo vežbači.

Uz prijavu članstva za izlete pod 7.) navesti za šta se interesuju: 1.) za industriju — 2.) za prirodne lepote i banje — 3.) za poljoprivredu.

Pri prijavama naraštaja uzeti u obzir uslove i ograničen broj prema zaključku zbora župskih načelnika na sednici od 18 oktobra 1931 godine u Beogradu.

Prijave treba da budu tačne i stvarne i to u 3 primerka: jedan za Savez, drugi za župu radi kontrole, a treći ostaje društvu radi evidencije.

Ispunjene prijave (i s imenom društva, župe i čete) za Savez slati neposredno na adresu: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije — Beograd, Terazije 7 — Palata Izvozne banke — II sprat.

2.) Svaki prijavljeni mora imati za slet propisnu i uzornu svečanu sokolsku odoru, odnosno članice i članstvo sokolskih četa propisno i uzorno narodno odelo.

3.) Na slet putuje svaki u pristojnom građanskom odelu sa sokolskom značkom. — Svečana odora odnosno narodna nošnja oblači se i skida samo po naredbi. — Članstvo sokolskih četa može putovati u svojoj narodnoj nošnji, no mora se pobrinuti da u Pragu ima nošnju čistu.

4.) Svaki pojedini učesnik sleta mora se pismeno obavezati društvu da će se bezuslovno pokoravati opštm propisima sokolske discipline i reda, svim sletskim propisima i naredbama vodstva u svako doba prilikom putovanja na železnicama i ladama za slet, u samome Pragu, u Čehoslovačkoj, na prenoćištu, na sletištu i svuda van ovoga pri izletima i po povratku sa sleta.

5.) Ko bi se ogrešio o ove uslove ili u opšte o Sokolstvo, o propise putovanja, sleta i slično biće vraćen sa puta i zvat još na odgovornost.

6. Svako se društvo obavezuje, da će sve svoje učesnike sleta svestrano i svesno pripremiti i da pre polaska za Prag sve učesnike podvrgne opštoj i strogoj smotri prema navedenim uslovima i uputstvima.

Naročitu pažnju treba obratiti na članstvo koje nije u stalnom dodiru sa sokolanom, odnosno sa sokolskim radom i životom.

Niko ne sme da ide u Prag a da ne bude dovoljno opremljen, obavešten i upoznat sa idejom Sokolstva, sa propisima sletskog odbora, sa svrhom sleta i slično.

7.) Tokom priprema za slet kao i pred sam polazak u Prag, sletski odbor izdaje sva potrebna i detaljna obaveštenja, uputstva i naredbe.

U vezi sa sletom društvo, odnosno prijavljeni za slet moraju ispunjavati svoje obaveze i prema nalogima i uputstvima nadležnih tehničkih i prosvetnih organa, sokolske štampe, sokolskih radio-predavanja i svega što je u vezi sa opštim pripremama za slet.

8. Za svakoga prijavljenog učesnika za slet snosiće prvenstvenu odgovornost svako društvo, a zatim i župa.

9.) Bratske župe pozivaju se, da u svojim društvima i četama vode stalnu i strogu evidenciju i nadzor o prijavama i pripremama za slet kao i o svakom pojedinom učesniku sleta.

Ne sme biti ni jednoga, koji bi obilaznim putem, odnosno uobičajenom protekcijom pošao na slet, jer će se preko savezne kartoteke sprovesti najstroža kontrola. Stoga svaki učesnik mora imati sa sobom i svoju sokolsku legitimaciju.

10.) Trenutak za odluku svakog pojedinca: ići na slet ili ne i suviše je ozbiljan i odgovoran, jer moramo biti spremni za slet u svakom pogledu kao nikad do sada.

Ta sprema pak da se postići jedino na osnovu svesne, stroge, dosledne i beskompromisne poštovanosti i to tako da svaki pojedinac bez razlike izvrši svoju dužnost kako treba prema sebi, prema svom društvu, prema sletu i uopšte prema Sokolstvu i slovenstvu.

Osim toga svaki pojedini član, članica, naraštaj i naraštajka moraju biti svesni da predstavljaju jednu reprezentativnu celinu Sokolstva Jugoslavije, a osim toga istovremeno i naš narod i državu.

11.) U vezi sa navedenim sletski odbor zove svakoga pojedinca prijavljenoga za slet na požrtvovni rad i svesnu pripremu i očekuje, da će se svaki predano i sokolski odazvati tom pozivu.

Jedino pouzdana priprema svakog pojedinca vežbača i nevežbača obezbeđuje nam pouzdanu harmoničnu celinu, zajednički uspeh i dobro sokolsko delo!

NA ZNANJE! PAMTI!

Nijedna sokolska jedinica ni pojedinac ne sme se obraćati za sudelovanje na sletu neposredno Čehoslovačkoj obci sokolskoj niti kojoj drugoj jedinici čehoslovačkog Sokolstva!

Zdravo!

Predsednik sletskog odbora:

D. Paunković, s. r.

Tajnik:

A. Brozović, s. r.

Jedna osuda suda časti Župe Zagreb

Sud časti Sokolske župe Zagreb sastavljen temeljem propisanog Pravilnika pod predsedanjem brata Križaka Laeka, te članova Ražema dr. J. Vučkovića dr. J. Pichlera dr. A. (kao perovode) i Akačića dr. H. doneo je na svojoj sednici od 12. I. 1932, nakon provedene istrage i rasprave, saslušavši optužbu i obranu, proti bratu Bogunoviću M. Dušanu radi uvrede nanese bratskoj Sokolskoj župi Sušak-Rijeka a inkriminirane u dop su iste župe od 4. IX. 1931. i nakon predloga bratske uprave Saveza SKJ na pretresu održanom u Sokolskoj župi Zagreb dana 12. I. 1932. sledeću

OSUDU:

Brat Bogunović M. Dušan, član Sokolskog društva Zagreb I kriv je, što je usvome dopisu od 28. IX. 1931. upravljenom Sokolskom društvu Zagreb I, a na odgovor dopisa od 4. IX. 1931. Sokolske župe Sušak-Rijeka, napisao između ostalog, da je način pisanja Sokolske župe Sušak-Rijeka »ne sokolski i ne odgovara istini« te »ko tvrdi protivno mora da dokaže, inače ne spada u sokolsko bratstvo. Ja sam tu i dokazao što sam gore ustvrdio«, pa je time naneo bratskoj župi Sušak-Rijeka uvredu, i usuduje se radi toga po § 11. tačka 2. Pravilnika na pismeni ukor počinjen objavom preko »Sokolskog Glasnika« jednim kratkim obrazloženjem.

Obrazloženje: Brat Dušan M. Bogunović prošle godine za vreme svog boravka na otoku Krku došao je u vezu sa biskupom drom. Srebreničem i s njime razgovarao o sokolskim stvarima, nakon čega je dr. Srebrenić izdao brošuru u kojoj je napadao Sokolstvo. Bogunović je sa biskupom došao u vezu bez znanja nadležne sokolske župe. Kad se župa radi toga pritužila i od D. Bogunovića zatražila razjašnjenje, on je napisao reči navedene u dispozitivu gornje osude. Brat Bogunović u obrani ističe, da je njegov razgovor sa biskupom bio sasvim privatne naravi. Ovi njegovi navodi mogli bi se koncedirati, kad nebi bilo nedvojbeno utvrđeno, da je on došao sa drom. Srebreničem u vezu baš posredstvom sokolskih funkcionera, koje je zato zamolio, pa je tako njegov razgovor dobio poluzvanično obeležje, usled čega je i sud časti došao do zaključka, da se ne radi o privatnom razgovoru, pa da je župa Sušak imala pravo da ga pozove na odgovornost. Tim korakom župa Sušak ne samo da je postupila sokolski, već joj je to bila dužnost. Zato brat Bogunović nije imao povoda da dopis župe Sušak nazove nesokolskim, a šta je najgora, da ustvrdi, da župa piše neistinu i da ne spada u sokolsko bratstvo.

SOKOLSKA ŽUPA NOVI SAD.

Da bi sva bratska Sokolska društva odnosno njeni članovi mogli što lakše naučiti proste vežbe za IX. slet, načelnštvo Sokolske župe Novi Sad izradilo je i umnožilo slike pojedinih stavova i položaja propisanih prostim vežbi članova a koje je načelnštvo Saveza pregledalo i odobrilo.

Cena je sliki 10 dinara koje pri narudžbi treba poslati župi Novi Sad da bi se izbegli nepotrebiti poštanjski izdaci.

»Iz telovežbačkog sveta«

SITNE VESTI IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA.

Savez čehoslovačkih smučara broji sada oko 26.000 članova i članica. Savez je podeljen na deset župa sa 340 društava. U samom savezu prevladava sokolski duh, što pokazuje već i sama organizacija saveza, a i samo članstvo najvećim delom pripada Sokolstvu.

U Amsterdamu umro je u 54. godini rektor visoke škole za telesni uzgoj, dr. H. J. Nieuwenhuis, koji je bio ne samo odličan stručnjak, nego i vrstan organizator, pa škola njegovom smrću gubi svog pravog vođu.

Na idućem sletu svih nemačkih turnera, koji će se održati god. 1933. u Stuttgartu, po prvi put će se vršiti i nastupi podmlatka sa takmičenjima. Ovaj slet biće po svojoj prilici jedan najvećih turnerskih sletova, kojih je bilo do sada.

U čehoslovačkom tenisu savezu udruženih je 265 klubova i društava sa preko 12.000 članova. I taj savez podeljen je po uzoru Sokolstva na više župa.

Ove godine održać se maja meseca u Varšavi prvi olimpijski dan poljskih sportista, koji priređuje savez poljskih centralnih sportskih odbora.

U Moskvi održać se u god. 1933. naredna međunarodna spartakijada, kako nazivaju svoje olimpijade komunistički orijentirana radnička telovežbena udruženja. U tu svrhu izgrađić se uz pomoć sovjetske vlade stadion, koji će biti otprilike po veličini jednak sokolskom stadionu u Pragu. Pored strogo telovežbenih nastupa, održać se i čisto sportska takmičenja, nadalje zajedničke konferencije pojedinih udruženja s posebnim obzirom na propagandu, koja je čisto političke naravi.

OSNIVANJE TYRSEVOG TELESNOUZGOJNOG INSTITUTA.

Već par godina misli se u Pragu na osnivanje državnog zavoda za telesni uzgoj, koji bi imao rang visoke škole i nosio ime osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša. Iz raznih razloga do sada ova škola još nije osnovana, iako se sve više pokazuje njezina potreba. Izgleda pak sada, da će se ove godine u tom pogledu ipak učiniti korak dalje, jer je telesnouzgojna komisija u čehoslovačkom parlamentu zaključila da predloži vladi osnivanje

tog zavoda u proslavu jubileja osnivača češke telovežbe. Vlada je predlog usvojila i izdaje odgovarajući zakonski nacrt.

VESTI IZ BUGARSKJE.

Ministarstvo prosvete ove godine ukumulo je fond za telesni uzgoj. Time su obustavljene i potpore, koje su uživali studenti na visokim školama za telesni uzgoj u Berlinu i Pešti. Iz ovoga vidi se opet, kako kod Bugarskih Junaka još nema prave slovenske svesti, jer se je u toj slovenskoj zemlji našao novac za studij bugarskih studenata na nemačkoj, odnosno mađarskoj visokoj školi za telesni uzgoj, dok se nije našlo sredstava za potporu prednjacima Junaka, koji bi se mogli usavršiti u sokolskim prednjacima školama u Pragu ili kod nas.

Izgleda da postoji »opravdana« bojazan, da bi se ti tečajnici u Pragu ili u našim savezima tečajevima u Mariboru i Ljubljani ne samo slovenski orijentalisali, nego bi postali i odlučni propagatori Tyrševog telesno-uzgojnog sistema, što nekim krugovima, koji žalihože u Bugarskoj odlučuju o telesnom uzgoju, to nikako nebi išlo u račun. Možda će se i u ovoj bratskoj zemlji prilike i u tom pogledu preokrenuti na bolje.

KAKO MISLE O SOKOLSTVU FRANCUZI.

Potpredsednik Unije francuskih gimnasta g. Wachmar vanredno se interesira za Sokolstvo i pokušava čak da nešto slično zavede i među Francuzima. Pre svega naglašuje potrebu, da Unija u Parizu podigne svoj dom, kao sedište centrale, u kojem bi se također nalazila i stalna prednjačka škola. O svom putovanju po Čehoslovačkoj Republici piše sledeće: U Pragu imao sam prilike posmatrati delovanje sokolske organizacije, kojoj bez sumnje nema primera na svetu, pa možemo da sav njezin rad uzmemo kao uzor ne samo sa gledišta solidarnosti, nego i sa gledišta jednoobraznosti rada, stremjenja i morala. U Sokolstvu bratski pružaju ruke svi stariji, i to me kao Francuza najviše uverava o potrebi, da se mi učimo od Sokola, jer kod njih možemo naći sve ono što nama nedostaje za rad u budućnosti. Sokolskih domova ima tamo na stotine, i sve te domove, a osobito onaj divni Tyršev dom u Pragu, postavili su Sokoli zajedničkim naporima po geslu: Svi za jednog, jedan za sve.

KRONIKA

Škole u Čehoslovačkoj. Ovih dana bila je objavljena najnovija statistika škola u Čehoslovačkoj. Pored triju univerziteta: u Pragu, Brnu i Bratislavi, ima u Čehoslovačkoj 298 srednjih, 62 učiteljskih i 31 srednja stručna škola; svega dakle 391 srednji zavod, od kojih je skoro 1/3 nemačkih. Svoje srednje škole imaju također i Mađari. Nemci imaju pored toga još svoj univerzitet u Pragu i Tehničku visoku školu u Brnu, pa se narodne manjine, kako se iz navedenoga vidi, i u Čehoslovačkoj ne mogu žaliti da su zapostavljene.

† General Gustav Ferrie. Francuska gubi u poslednje dve godine redom svoje velike sinove. Dne 16. pr. m. umro je radi prekasno izvedene operacije general Gustav Ferrie, organizator telegrafije, telefona i radiotelegrafije u francuskoj vojsci pre, a osobito za vreme rata. Napisao je i mnogo stručnih knjiga, a bavio se također astronomijom, na kome je polju također važio kao kapacitet. Za svoje zasuge bio je imenovan članom Akademije znanosti i za doživotno aktivnog generala.

Pripreme Praga za slet. Električno preduzeće grada Praga zaključilo je, da se za vreme svesokolskoga sleta iluminiraju sve poznatije palate i grad. Pored ostalih zgrada biće iluminiran i Tyršev dom. Radovi na novom Jiraskovom mostu pospešeni su, da bi do sleta mogao biti predan saobraćaju.

† Emil Stanislav Vraz. Dne 20. pr. m. u Pragu umro je poznati svetski putnik i naučenjak Emil Stanislav Vraz. O njegovom poreklu ne zna se skoro ništa; on sam nikada nije tačno kazao ko je i otkuda je, pa je i svoje ime preuzeo po imenu velikog Ilira Stanka Vraza. Zna se pozitivno samo to, da se rodio 18. aprila 1860. u Trnovu u Bugarskoj, dakle nije bio Čeh. Ali ipak toliko je radio u Češkoj i za Čeha, da su ga smatrali svojim. Već u mladim godinama proputovao je ceo svet, a sa svojih ekspedicija donosao je uvek vanredno skupocene zbirke, koje bi darivao raznim ustanovama u Češkoj. O svojim putovanjima priredivao je predavanja, koja su bila uvek brojno posjećivana. Godine 1897. venčao se s Vlastom Geringovom, kćerkom američkog Čeha i preselio se u Ameriku, gde mu je sin Viktor bio docent nacionalne ekonomije na North Western University u Čikagu. Nakon

Najstariji pariški lekar i profesor. Pariška medicinska akademija priprema za novembra o. g. retku proslavu. Njezin počasni predsednik, profesor Gueniot navršiće dne 15. novembra sto godina svoj plodnog i zaslužnog života. Interesantna je činjenica, da je ovaj bez sumnje najstariji lekar na čitavom svetu, još toliko fizički jak i duševno svež, da redovito posećuje sednice medicinske akademije.

KNJIGE I LISTOVI

Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša. U nakladi Jugoslovenske Sokolske Matice u Ljubljani izšla je upravo iz štampe ova odlična brošura kao 9. svezak »Sokolske knjižnice«.

Često se u našim redovima ističe, da je jugoslovenska sokolska literatura — ona idejnog i tehničkog smjera — još prilično nerazvijena. Međutim, s veseljem možemo da konstatujemo, da se je, naročito u poslednje vreme, također i u ovom pogledu pokročilo znatno napred. Učinilo bi se zastatno u ovom pravcu i više, kad bi svaki od nas po svojoj sokolskoj svesti a i dužnosti hteo da pravilno oceni žrtve, koje iziskuju ovakova nastojanja, kad bi svaki Soko i svaka Sokolica kupovanjem, čitanjem i širenjem naših sokolskih publikacija znatno pridoneli unapređenju naših sokolskih ciljeva, a time, svakako, i razvitku naše sokolske literature i štampe uopće.

Knjižica »Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša« odličan je prilog našoj sokolskoj literaturi idejnog pravca, koja nam svojim zbiranjem sadržajem plastički oertava misao dr. Tyrša i njegova gledanja na zadatke Sokolstva u životu slovenskih naroda. Ovaj kratki, i ukoliko je moguće u ovom opsegu, dobar i sažet analitički prikaz Tyrševih ličnosti, dočarava nam veličinu i svestranost njegovog stvaralačkog duha. Tražiti sve komponente Tyrševog duševnog života i delovanja nije ni svrha ove knjižice, a niti bi to bilo moguće u ovako skromnom obimu. Ali i ono, što je tu o Tyršu rečeno, dovoljno je da osvetli njegov ge-

nijalni lik. I sada, kada se približavamo da proslavimo jedan od najvećih datuma u istoriji slovenskog Sokolstva — 100-godišnjicu rođenja njegovog osnivača — bez sumnje je, da će i ova lepa knjižica odlično pripomoći svakome, koji želi da dublje pronikne u veličinu stvaraoča slovenskog Sokolstva.

Cena je knjižice 3 Din i naručuje se kod Jugoslovenske Sokolske Matice, Ljubljana (Narodni dom). — E.

»Soko«, list prednjaštva Sokola kraljevine Jugoslavije. God. III., br. 1—3. Ovaj trobroj upravo je izišao i ima sledeći sadržaj: IX. svesokolski zlet u Pragi. — Tekme. — Svečani kroj članica. — Takmičenje za prvenstvo Saveza u odbojci. — Razno.

»Naš načelnik«. Poznati neumorni sokolski publicista i pisac br. Rudolf Prochazka izdao je u nakladi ČOS zbornik, posvećen bivšem načelniku ČOS br. dr. Jindřichu Vaničku pod naslovom »Naš načelnik«. Ova knjiga koja ima 175 stranica, donosi 43 sastavka iz pera raznih sokolskih pisaca. Među ostalim tu su objavljeni i članci o radu nezaboravnog br. načelnika od najvećih savremenih vođa čehoslovačkog naroda, kao od braće: Fr. Udržala, ministra predsednika ČSR, senatora Klofača, poslanika Tomaška, bivšeg prednjaka Praškog Sokola, nadalje tajnika DTJ R. Silabe i t. d. Tu vidimo također i ime sadanjen šefa generalnog štaba čehoslovačke vojske generala br. Sirovy-a, svojedobnog prednjaka u Trebiču, koji naročito ističe ogromne zasuge br. Vanička za telesni i moralni uzgoj čehoslovačke vojske, kojoj je bivši načelnik udario čvrste i solidne temelje. Naročito je lep sastavak od br. dr. J. Scheinera, pokojnog staroste ČOS i Praškog Sokola, koji je s br. Vaničkom sarađivao u matičnom društvu toliko decenija. Zanimljivi su također i radovi br. Beranka i br. Havla te ostale braće.

Poljski sokolski kalendar. Poznati sokolski radnik i pisac poljskog Sokolstva br. Gustav Holubek, načelnik

I okružja krakovske sokolske župe (dzielnice), izdao je u vlastitoj nakladi mali kalendar pod naslovom »Kalendar Sokoli na rok 1932«. Kalendar je posvećen uspomeni dr. Miroslava Tyrša. Pored kalendarskog dela, kalendar sadrži popis ustroja i rada sokolskog društva Krakov, koje je bilo ustanovljeno godine 1885 i sada broji 1368 članova. Društvo ima dve vežbaonice, streljanu, igralište i letnje vežbalište u dužini od 288 m i širini od 170 m, nadalje kompletno veslačko odeljenje sa svom potrebnom opremom, među ostalim i 33 lađe. Društvo ima vlastito tenis-igralište, nogometno odeljenje i streljački otek. Po zimi u društvu se goji također i klizanje i hockey na ledu, a naravno također i smučarstvo. U kalendaru su zatim navedeni svi slovenski i neslovenski telovežbački savezi s više ili manje tačnim podacima. Na svaki način kalendar pruža mali pregled o celokupnom radu telesnouzgojnih organizacija, ali u njem zato ne nalazimo tačnijih podataka o poljskom Sokolstvu, kako to uvek donose naši kalendari.

Obaveštenje!

Da se omogući nabavak knjige br. Malina, »Udžbenik češkog jezika« svakome, koji se odlučio da putuje na slet u Prag, snizili smo cenu svakom primerku na 15 Din (mesto 25 Din).

U štampi je od istog pisca informativna knjiga »Čehoslovačka i Čehoslovaci«, koja će poslužiti istoj svrsi kao »Udžbenik«. Cena i ovoj knjizi biće 15 Din.

Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Celfe

SOKOLSKO DRUŠTVO DOL PRI HRASTNIKU

Letošnji obični zbor Sokolskega društva je potekel v znamenju žalnih manifestacij. Ko je brat starosta po pozdravu navzočih otvoril redni obični zbor, se je spomnil enega prvoboriteljev slovenskega Sokolstva, to je br. dr. Josipa Scheinera, ki je posvetil vse svoje življenske sile blaginji in rastoči moči Sokolstva. Omenil je nadalje, da manjka letos med nami učitelj brat Viktor Dacar, ki je bil vesten in marljiv načelnik društva ves čas svojega službovanja med nami. V hvaležen spomin mu zakličejo navzoči trikratni Slava!

Tajniško poročilo je podala sestra Grusova, o delu v telovadnici pa s. Halerjeva. Iz obeh se razbere žalost nad dejstvom, da po smrti načelnika nimamo nikogar, ki bi lahko naprej vodil moške oddelke naraščajajo in posebno še članstva, zbog česar telovadica izostajajo v takem številu, da se je moralo s telovadbo omenjenih oddelkov prenehati. Zastopnik obične in krajevne šolskega odbora omenja, da se je sicer od omenjenih korporacij vse storilo, da bi šolska oblast nastavila na izpraznjeno učiteljsko mesto telovadbe zmognega učitelja, toda zdi se, da je vse zaman! Ali res ni pomoči?

Svoja poročila so tudi podali brat prosvetar, s. blagajničarka in s. matricarka. Razven obične podpore v iznosu 5000 Din je imelo društvo edini vir dohodkov od gledaliških iger, katere je brat prosvetar s hvalevredno pridnostjo in vztrajnostjo vežbal in uprizarjal. Razven na župnem zletu, kjer je društvo korporativno nastopilo, se je še društvo udeležilo treh sokolskih izletov ter priredilo pod vodstvom s. načelnice slovesnost za prvi december. Br. starosta se vsem poročevalcem za njih priznanja vreden trud iskreno zahvali. V potrditev župi so se predložili z malo izpremembo stari odborniki.

BRATU VIKTORU DACARJU V SPOMIN

Komaj si je naše društvo priborilo v novi šolski zgradbi Sokola primerno telovadnico, ki je založena s potrebnim telovadnim orodjem in so se že kazali prvi uspehi smotrenega dela, že nas je zadela težka izguba. Neizprosna smrt je tudi pri nas pokazala, da ne pozna izbire in vzela nam je br. Dacar Viktorja, učitelja, ki je bil društvu tudi vesten in delaven načelnik. Jedva je položil praktični izpit, ter si uredil svoj dom, potrkala je na vrata bela žena in podlegel je

Viktor možganski kapi. Poleg mirnega in simpatičnega značaja je bil tudi svoj deci dober učitelj in vzgojitelj, ter rad pomagal povsod, kamor se ga je

† Brat Viktor Dacar

klicalo. Da ga pa v telovadnici najbolj pogrešamo, čutimo v tem, da se je že precej telovadcev razbežalo, ker nimajo za njim nobenega namestnika. Značajnemu bratu Viktorju: Slava!

SOKOLSKO DRUŠTVO ARTICE.

Od časa, ko je postal »Sokol« tudi z zakonom obče narodna organizacija, je dobil velik razmah posebno na deželi. Povsod, tudi v najzakotnejših krajih so začeli spoznavati pomen Sokolstva. V krajih, kjer je bila še do nedavnega ljuta borba proti vsem, ki so mislili in čutili sokolsko, nastajajo mlada sokolska društva, v kateri najdejo pot vsi, ki so svobodnega mišljenja in trdne volje do dela. Tako je bilo tudi pri nas v Artičah ustanovljeno sokolsko društvo, polno trdne volje do čim večjega razmaha. Ze pred ustanovnim običnim zborom se je prijavilo izredno veliko članstva; med njimi je bilo tudi precej sivolasih glav, ki so z mladeniško živahnostjo zasledovali delovanje društva in so danes najtrdnjeji člani. Nekateri namreč, katerim je še danes Sokolstvo trn v peti, rovarijo proti društvu in se sklicujejo na večni ogenj v peklju in na božje prokletstvo. Izgleda pa, da je vse to protidelovanje le blagoslov za društvo, ker v društvu bodo ostali trdni značaji, ki se ne bodo dali zavesti. Komaj par mesecev šele obstoja naše društvo, pa ima že lepe uspehe za seboj. Članstvo se zelo zanima za telovadbo, še bolj pa za prosveto. Na Svečnicu in v nedeljo,

Nove knjige

Telovadba je pot k zdravju in kreposti!

V dopolnilo strokovnih knjižnic.

Priporočamo nabavo novih strokovnih knjig iz svetovne literature:

Nova pota telesne kulture. (Nem.) Spisal prof. E. Preiss. — 4. izdanje. 111 podob in velika slikanica. Poudarek važnosti pravilne telesne vzgoje. — Broš. Din 97-50, vez. Din 120-.

Svobodo telesu! Spisal katol. teolog. (Nem.) — 3. izdanje. 10 slik. Sodobna razprava o gibanju na zraku. Cena Din 15-.

H. Surén: Človek in solnce. Solnčna kopel krepi in utrja telo. (Nem.) 75. izdanje. 142 prirodna posnetka. Splošno zanimanje. — Broš. Din 75-., vez. Din 90-.

H. Surén: Šola telesa. (Nem.) Knjiga za oba spola vseh starosti. 144 prirodni posnetki, 18 anatom. risb, 16 slik, dvobarvna dvojna tabela, 5 učnih tabel s 60 slikami. Kazipot k telesni moči. — Broš. Din 120-., vez. 157-50.

H. Surén: Gimnastika dihanja. — 37. izdanje. — 98 prirodnih posnetkov, dvojna tabla v barvotisku. Važnost pravilnega dihanja. — Broš. Din 75-., vez. Din 97-50.

H. Surén: Gimnastika zamahov. — 3. izdanje. 147 slik. Izpopolnilo vsake telesne vežbe. — Broš. Din 105-., vez. Din 120-.

H. Surén: Telovadba z orodjem. Železna krogla, krogla z ročajem, krogla za met, kladiovo. 75 učnih slik v kartonu. — Din 90-.

H. Surén-Herman Heterer: Gimnastika v dvojicah. 3. izdanje. 70 slik. — Broš. Din 60-., vez. Din 75-.. Vaje posebno priporočljive za dom.

Za žene in deco:

Dora Menzler: Telesna vzgoja žene. I. del. — 36. izdanje. 50 prirodnih posnetkov. Broš. Din 45-.. Navodila, kako doseči zdravje in lepoto.

Dora Menzler: Lepota tvojega telesa. Zdravstvena in umetniška vežba telesa. 24. izdanje. 96 slik. Broš. Din 90-., vez. Din 109-.

Alice Bloch: Telo deteta. Telesne vežbe za deco. Priporočljivo vsaki materi. 20. izdanje. 125 prirodnih posnetkov. — Broš. Din 67-50, vez. Din 82-50.

Vsa naročila izvršuje točno po želji:

Učiteljska knjigarna

Ljubljana, Franciškanska 6

TELEFON 33-97.

Rosija - Fonsier ♦ društvo za osiguranje i reosiguranje ♦ Beograd

dne 7. t. m. je priredil prosvetni odsek pod vodstvom s. dr. Vujičeve igr »Divji lovec«, ki je nad vse pričakovano dobro uspela. Igralci so rešili svoje vloge izborni. Splošna sodba je bila, da takšne igre in s takšnim uspehom še ni bilo v Artičah, čeprav se je že precej igralo in, da podajanje vlog ni prav nič zaostajalo za drugimi večjimi odri. Skromni so namreč naši dohodki, s temi se pa težko zadovolji vse. Mogoče nam bo letni nastop kaj pripomogel k boljšemu gnotnemu položaju!

Župa Kranj

ZUPNA SKUPŠČINA.

Sokolska župa Kranj je imela svojo redno glavno skupščino v nedeljo, dne 28. februarja 1932, ob 9. uri v Narodnem domu v Kranju. Starešina br. dr. Fran Semrov je otvoril glavno skupščino z nagovorom, v katerem je na kratko orisal delovanje župe v pretečenem letu. Spominjal se je umrlega brata Janko Sajovica, bivšega dolgoletnega župnega in društvenega starešine, br. dr. Pavla Mergenthalerja, IV. namestnika starešine Saveza SKJ, sestre Božene Šega, bivše župne podnačelnice, ter v zadnjem času preminulega staroste saveza Slovanskega Sokolstva in COS br. dr. Josipa E. Scheinerja, kakor tudi vseh ostalih sokolskih pripadnikov, ki so preminuli v minulem letu. Navzoči počaste njihov spomin s trikratnim klicom »Slava«. Zahvali se za sodelovanje vsem članom župne uprave, zlasti pa bivšemu načelniku br. Fran Ažmanu in ing. Mirko Šuštršču, kakor tudi vsem članom društvenih uprav.

Skupščina sta se udeležila zastopnika Saveza SKJ br. Verij Švajgar in kot zastopnik sreskega načelstva sreski podnačelnik br. dr. Ivan Zobeč.

Iz skupščine so se poslali brzojavni pozdravi Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije in ministru za telesno vzgojo naroda br. dr. Draganu Kraljeviću.

Poročila brata tajnika Josipa Cvara, načelnika br. Vinko Beznika, načelnice s. Nade Šega, prosvetarja br. Jakoba Špicarja ter blaginika br. Josipa Tajnika so bila natisnjena in razposlana vsem društvenim delegatom v pretes. O teh poročilih se je razvila živahna debata, katere se je udeležilo več bratov izmed društvenih odposlancev.

Iz posameznih poročil posnemamo, da je imela župna uprava lani 6 sej, izvršili odbor 5 sej, poleg tega sta se vršila tudi dva zbora društvenih odposlancev. Župna pisarna je odposlala 891 dopisov, izdanih pa je bilo 41 okrožnic.

Župa je bila razdeljena na dve okrožji.

V pretečenem letu se je priredil naraščajski dan v Radovljici, dne 16. junija in župni zlet v Trzinu, dne 4. in 5. julija. Oba zleta sta bila združena z tekmi, ter sta dobro uspela. Naraščajskega zleta se je udeležilo 195 moškega in 120 ženskega naraščaja, ter 476 moške in 244 ženske dece. Tekmovalo pa je 75 tekmovalcev in tekmovalk. Na župnem zletu je nastopilo 165 članov in 128 članic, skupno število tekmovalcev pa je znašalo 130. Priredila sta se dva tečaja in sicer mladinski, ki je trajal od 20. IX. — 3. X., ki ga je obiskovalo 7 bratov in 11 sester, ter prednjački v času od 17. XI. do 30. XI. na Bledu z udeležbo 34 članov in članic.

Zlasti agilno je deloval župni smučarski odsek, ki je organiziral skoro v vseh društvenih smučarskih odsekih. Dne 15. februarja 1931, se je izvedla župna smučarska tekma, ki je obsegala patrolni tek za članstvo na 14 km in tek posameznikov, članic, moškega in ženskega naraščaja na 3 km dolgi progi. Startalo je 33 članskih patrolj, skupaj 99 članov, 14 članic, 59 naraščajnikov in 5 naraščajnic.

Izvedene so bile tudi tekme v odbojki, ter se je vrsta društva Kranj udeležila savezne tekme dne 13. septembra 1931. v Mariboru.

Prosvetni zbor se je sestel dne 14. junija v Radovljici ter se ga je udeležilo 19 društev in čet. Društva so na inicijativno župnega prosvetnega odbora priredila proslavo Ujedinjenja dne 1. decembra in propagandni teden za sokolski tisk. V društvih in četah je bilo 201 predavanje, nagovorov pred vrsto pa 358. Društvenih in debatnih večerov je bilo 265, gledaliških predstav 122, kino predstav 89, koncertov 13, svečanih proslav 51, akademij 27, izletov 57, raznih zabav 16. Za naraščaj so priredile edine 66 izletov, 8 akademij in 30 raznih drugih prireditve. V 15 društvih in 3 četah so knjižnice, ki vsebujejo skupno 8309 knjig.

Iz župne statistike je razvidno, da šteje župa 28 društev in 6 čet v katerih je včlanjenih 2696 članov, 960 članic, 292 moškega in 194 ženskega naraščaja ter 872 moške in 722 ženske dece torej skupno 5736 pripadnikov. V letu 1931. se je pomnožilo število edine za 7 društev in 3 čete ter za 177 pripadnikov.

Blaginik in gospodar br. Josip Tajnik je prečital računski zaključek za leto 1931. in proračun za leto 1932.

Blaginik in uprava sta dobila na predlog revizijskega odbora razrešnico.

Razpravljalo se je o višini župnega prispevka, ki se je določil z 10 Din za člana. Onim društvom, ki poravnajo svoje zaostanke in tekoče prispevke do 30. junija 1932. se zniža prispevek na 8 Din za člana.

Določilo se je, da se vrši župni zlet dne 5. junija 1932. v Stražišču. Dne 19. marca 1932. pa se vrši prosvetni dan v Kranju, združen z zborom prosvetarjev in popoldansko glasbeno prireditvijo, za katero je prijavljenih že dosedaj 250 članstva in 80 dece.

Br. Matija Sušnik je podal glavne misli za prosep in poglabitev sokolske ideje v 22 točkah.

Pri nato sledečih volitvah je bila predlagana Savezu v potrditev skoro vsa stara uprava z br. dr. Franc Semrovom na čelu.

K slučajnostim se je oglasilo več govornikov, ki so obravnavali razne pereče splošne in društvene zadeve, nakar je zaključil starešina glavno skupščino ob 13. uri.

SOKOLSKO DRUŠTVO RADOV-LJICA.

Naše društvo je imelo v nedeljo, dne 21. februarja t. l. društveno smučarsko tekmo vseh oddelkov. Odlet in cilj je bil za vse oddelke pri Sokolskem domu. Člani so tekmovali na progi 10 km, ki je bila na nekaterih mestih dokaj težavna. Članice so vozile progo 4 km, moški naraščaj 4 km, moška deca nad 9 let 2 km in moška deca pod 9 let 500 m. Rezultati so bili sledeči: Člani: 1. Bohinc Jože v času 53 min. 49 sek., 2. Mandelc Jože 55 min. 32 sek., 3. Prešern Franc 56 min. 03 sek. — Članice: 1. Dalla Valle Lizeta 23 min. 1 sek., 2. Pogačar Marica 23 min. 4 sek., 3. Kolman Dolka 29 min. 5 sek. Moški naraščaj: 1. Pezdlič Janez 19 min. 7 sek., 2. Fajdiga Janko 20 min. 6 sek., 3. Ješe Jože 20 min. 23 sek. — Moška deca nad 9 let: 1. Stular Jože 15 min. 55 sek., 2. Pezdlič Svetozar 12 min. 43 sek., 3. Jaklič Mitko 13 min. 20 sek. — Moška deca pod 9 let: 1. Vidmar Ivko 4 min. 17 sek., 2. Vidmar Milan 4 min. 20 sek., 3. Božič Ivan 4 min. 38 sek.

Vseh tekmovalcev je bilo 43.

Ob 14. uri se je vršila tekma v skokih na skakalnici, ki so jo napravili člani sami in ki je primerna le za začetnike. Ker pa imamo člani, ki so že pri župni in savezni tekmi dosegli v skokih prav lepe uspehe, bo treba misliti za prihodnje leto na novo večjo in boljše skakalnico. Tekmovalo je 6 članov in 4 naraščajniki. Prvi je bil Ješe Jože, drugi Prešern Franc in tretji Prešern Martin.

Ob 16. uri je bila v Sokolskem domu repriza igre »Trije vaški svetniki«, ki je skoro pri polni dvorani sijajno uspela. Smeha in priznanja je bilo mnogo. Kaže, da se je občinstvo zopet začelo zanimati za sokolske prireditve. Po predstavi so bila tekmovalcem razdeljena darila.

Za nedeljo, dne 6. marca t. l. pripravlja prednjački zbor v proslavo 100letnice rojstva Miroslava Tyrša slavnostno akademijo, pri kateri bodo nastopili vsi oddelki z izbranimi točkami. Te telovadne točke ne bodo zaostajale prav nič za točkami proslave 1. decembra in katere so občinstvu in članstvu izredno ugajale.

Teden pozneje, t. j. 13. marca, pa priredi društveni pevski odsek svoj redni letni koncert. Pričakujemo, da bode občinstvo obakrat napolnilo dvorano.

Župa Ljubljana

ZUPNA SKUPŠČINA.

V nedeljo, dne 21. februarja se je vršila v Malejavi dvorani Sokolskega doma na Taboru letna skupščina Sokolske župe Ljubljana, ki je potekala kljub živahni debati, tekoni katere so se iznesla razna, čisto čisto si nasprotujoča mnenja, vendar v pravi sokolski disciplini. Od 69 edine je bilo zastopanih 51, izostale so radi vremenjskih neprilic edine iz čabranskega sreza in nekatere iz kočevskega, dočim izostanek ostalih posebno onih iz bližine Ljubljane ni možno opravičiti. Skupščino je otvoril ob pol desetih župni starešina br. dr. Josip Pipenbacher, ki je skupščino ves čas njenega poteka vodil s hladnokrvno mirnostjo in dostojanstvom, kar je v nemali meri pripomoglo k njenemu ugodnemu poteku. V svojem pozdravnem nagovoru je opravičil radi boleznih zadržanega delegata Saveza br. Branka Živkovića ter br. župnega podstarešino dr. Rika Fuksa. Za zapisničarja skupščine je imenoval br. Ljubo Dermelja, za overovatelja pa br. Vrhovec in Poharica. Izrekel je dalje iskreno zahvalo kr. banski upravi za njeno veliko pomoč in podporo, katere je bila župa deležna predvsem po zaslugi bana brata dr. Marušića, mestni občini Ljubljanski, ki že dolgo vrsto let kaže veliko skrb za razvoj Sokolstva in podpira naša mestna društva vsem občinam ki so na

kakršenkoli način podpirale naše edine in pokazale stvarno razumevanje za vzvišene sokolske težnje in končno vsemu naprednemu časopisu, ki nam je zvesto stalo vedno ob strani. Krasen in izčrpen, vsebinsko in idejno bogat je bil programatičen govor brata starešine, ki je v 11. točkah obsegel vse naše delo in napore, pa tudi hibe in razvade. Dolgo odobravanje je bilo dokaz, da so tehtne in globoke besede brata staroste uplivalo. H koncu svojega referata je bil starosta predlagal pozdravno brzojavko Savezu, kar je bilo z odobravanjem sprejeto.

Sledila so izčrpana poročila poselnih referentov. Kot prvi je v lepo zaključeno sestavljenem poročilu podal pregled stanja v naši župi tajnik br. Stane Flegar, ki je med drugim omenil, da je župna uprava imela 7 sej izvršnega odbora, 7 sej plenuma, da je bilo ustanovljenih 22 novih edin, da so se vršile razne društvene jubilejne proslave itd.

Razveseljiv napredek je predočilo poročilo župnega načelnika br. Vrhovec. Poročal je o lanskoletnih nastopih, ki kažejo, da se je v mnogih edinah stanje izboljšalo, kajti lani je že 46 edin čisto samostojno izvedlo svoje nastope in tudi porast telovadnih je zadovoljiv. Na vseh nastopih v naši župi je nastopilo 4875 oseb. Omenil je dalje uspeh obeh prednjaških tečajev, ki jih je župa priredila v preteklem letu ter izrekel željo, da se letos v jubilejnim Tyrševem letu krepko nadaljuje po začrtani poti.

Manj razveseljivo je bilo poročilo predsednika prosv. odbora br. Poharica, ki je grajal nedelavnost mnogih društvenih prosv. odborov in obče nezanimanje za prosvetno delo. Izrazil pa je upanje, da se bo v tekočem delovnem letu tudi v tem pogledu obrnilo na bolje, k čemur naj pripomoreta dva tečaja, in to enodnevni idejni in administrativni tečaj za sokolske činovnike ter večdnevni prosvetni tečaj. V dogovoru z Učiteljskim združenjem in ostalimi ŽPO ter ŽTO v Dravski banovini pa se namerava prirediti poseben tečaj za učitelje.

Gospodarsko poročilo brata Strausa se ni omejilo samo na naštevaje suhih števil in golih dejstev, temveč je v svoji duhoviti sestavljeni vsebini žarko osvetlilo nerazumevanje nekaterih edin. Predlagal je končno znižanje saveznega porea na 5 Din, ker je v sedanjih težkih dobi dosednji porez previsok.

Vzorno sestavljeno je bilo poročilo župnega statistarja br. Milosta, ki prikazuje velik porast članstva, naraščaja in dece, tako da šteje naša župa že preko 15.000 pripadnikov. O delu gradbenega odbora je podal pregledno poročilo njegov predsednik brat ing. Albert Poženel, ki je predlagal osnove posebnega gradbenega fonda. Sledila so poročila odsotnih predsednikov zdravstveno-socijalnega odbora br. dr. Misa in predsednika narodno-obrambnega odbora br. Barčevića, ki jih je prečital brat Flegar. Po poročilu br. Vinka Kocjana, ki je v imenu nadzornega odbora izrekel župni upravi pohvalo, se je isti soglasno podelila razrešnica. Na podlagi poročila predsednika organizacijskega odbora brata dr. Milana Šubica se je predložila skupščini lista nove župne uprave, ki naj se predlaga Savezu v potrditev ter je po daljši debati z večino glasov bila osvojena nespremenjena lista s starost dr. Pipenbacherjem na čelu. Za prvega podstarešino je ponovno predlagan agilni brat Milko Krapež, na mesto drugega podstarešine nanovo brat dr. Andrej Kuhar, za načelnika brat Lojze Vrhovec, za načelnico sestra Silva Boltavzerjeva, za predsednika ŽPO br. Poharica Janez, za tajnika br. Stane Flegar, za blaginika br. Anton Čotar, za gospodarja br. Luce Straus, statistarja br. Janko Milost, za predsednika organizacijskega odbora br. dr. Milan Šubica, za predsednika gradb. odbora br. ing. Albert Poženel, za predsednika socijalno-zdravstvenega odbora br. dr. Franta Mis in za predsednika narodno-obrambnega odbora br. Jože Barčević. Upravo je bilo predlaganih še več bratov, enako na mesta namestnikov in v nadzorni odbor.

Sledil je predlog proračuna za l. 1932, ki je bil soglasno odobren, o pripravah za župni zlet in Prago pa je izčrpano poročal načelnik br. Vrhovec, ki je podal tudi potrebna pojasnila. Sledile so slučajnosti, tekoni katerih se je izneslo mnogo koristnih misljenj in predlogov. Uspešno skupščino je br. starosta s pozivom na intenzivno delo zaključil ob 14. uri.

SOKOLSKO DRUŠTVO GROŠUPLJE

Po enomesečnem odmoru je uprizarilo naše Sokolsko društvo v nedeljo, 14. t. m. dvojedanski burki: »Ujeti tiček« in »Anarhist«. Igrati sta uspeli v splošno zadovoljstvo navzočih, posebno ker so igrali igralci, znani iz iger uprizarjenih v prejšnjih letih. Izvrstno pa so izvršile svoje vloge sestre. Tudi g. župan v »Anarhistu« je s svojim slavnim »butalskim« odborom zabaval

ljudi. Zares vesele urice smeha. Vsem igralcem najsrčnejša hvala, posebno pa br. Praunseisu, ki se je ponovno pokazal v vlogi Martinka kot izbrani komik.

Dne 6. marca uprizarila sokolska in soka mladina igrice: »Bedak Pavlek« in »Neubogljivec«; dočim pripravljajo odrasli dramo: »Golgota«, ki bo uprizarjena tudi koncu drugega meseca.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO MUTA-VU-ZENICA.

Vsem br. sosodnim društvom kakor tudi prijateljem Sokolstva naznanjamo, da je društveni odbor sklenil, da priredi 12. junija t. l. na letnem telovadišču v Sokolskem domu v Vuzenici javni nastop vseh oddelkov, spojen, če bodo razmere pripuščale, z ljudsko veselico. — Dne 6. marca se bo vršila v Vuzenici pri br. Mravlju Tyrševa proslava, program bo izpolnil lastni salonski orkester. — Prosimo, da se ozira zlasti na prvo označeni datum.

SOKOLSKO DRUŠTVO STUDENCI PRI MARIBORU.

Letošnji glavni skupščini, ki se je vršila 24. januarja, je prisostvovalo skoraj vse članstvo in precej naraščaja, skupno 140 bratov in sester. Skupščino je otvoril br. starosta Hren in se uvodoma spomnil umrlega staroste COS in SSS br. dr. Scheinerja. V počastitev njegovega spomina so vsi navzoči vstali ter mu zaklicali »Slava«; istotako se je br. starosta spomnil umrlega staroste odbora v Limbušu, br. Srečka Robiča. Nato je prečital poslanico SKJ, ki so jo zborovalci pozorno poslušali, nakar so sledila poročila posameznih funkcionarjev.

Tajnik br. Molan je poročal, da je Sokol Studenci izgubil v preteklem letu vzornega člana, načelnika, odbornika in igralca br. Cilenška, ki se je po nalogu župe preselil v Maribor. I. Društvo mu je priredilo lep poslovilni večer in mu podelilo lično diplomu. Istotako je društvo izgubilo načelnico s. Lahovo in podnačelnico s. Saneinovo. Odbor je imel 10 rednih sej, ki so bile vse sklepne. Največ pažnje se je posvečalo razširjenju sokolskega štiva in pridobivanju novih članov.

Br. načelnik Hočevar je podal pregled dela vadiateljskega zbora. Radi pomanjkanja vadiateljev je društvo priredilo prednjaški tečaj, ki je trajal 5 mesecev, katerega so se udeležili tudi bratje in sestre sosodnih društev. Društvo je imelo dve akademiji, okrožni zlet in se je korporativno udeležilo župnega zleta v Mariboru te nastopov v Kamnici, Teznu, Sv. Marjeti, Limbušu in Sv. Ilji. Izvedle so se tudi društvene smučarske in plavalne tekme. Na župnem zletu smo zasedli drugo mesto, istotako tudi na smučarski tekmi. Priredili so se tudi razni počizleti, ki so bili namenjeni članstvu, naraščaju in deci ter je bila udeležba vedno številna.

Zdravniški referent br. Kovačič je poročal o ugodnem zdravstvenem stanju članstva. Večjih nezdov v preteklem letu ni bilo.

Blaginik br. Lintner je podal poročilo o denarnem prometu, ki izkazuje Din 67.305,69 dohodkov in 65.645,49 Din izdatkov. Društvena imovina in inventar se je cenila na 327.788 Din. Izvoljen je bil tudi poseben odbor, ki bo pretresal vprašanje dozidave telovadnice.

Prosvetar br. Vrane je povdarjal, da je delo prosvetarja najtežje v društvu. Prosvetni odbor si je sestavil maksimalni program za predavanja in nagovore pred vrstami, ki je bil tudi izveden. V zadnjem času si je društvo uredilo krasen lutkovni oder in je imelo že 6 predstav.

Knjižničar br. Skilan je poročal o stanju knjižnice, ki izkazuje 474 strokovnih in 802 leposlovnih knjig. Knjižnica je bila vedno dobro obiskana posebno od strani dece. Imela je 960 čitateljev, ki so skupno prečitali 3741 knjigo.

Dramski odsek je pod vodstvom br. Blažiča uprizaril 11 iger, ki so moralno in gnotno prav dobro uspeli.

Pevovski odsek br. Kavčič je ustanovil pevski odsek, ki je prvič nastopil na Miklavževu in Silvestrovo in pripravila Tyrševu proslavo.

Po poročilu in podeljenem absolutoriju funkcionarjem se je vršila zaobljuba članstva, nakar je pevski zbor zapel »Planula zora«.

Predlagan je bil nov odbor, ki se je na prvi seji konstituiral takole: starosta br. Hren, podstarosta br. Vokac, načelnik br. Ferš, nam. br. Zupan, tajnik br. Lintner, blaginik br. Justin, prosvetar br. Grđić, gospodar br. Šinkovec, dram. ods. br. Blažič, knjižničar br. Skilan, lutke br. Vrane, pevski ods. br. Kavčič. Odbor sestoji iz sledečih članov: Hočevar, Padežnik, Zupan, Kovačič, Mojer, Zerjav, Kavčič I., Skilan. Nadzorni odbor: Joklič, Grušen, s. Mlinarič, Razsodišče: Hočevar, Ferš, Vrane, Godec. Osnovale se je tudi poseben gospodarski in gradbeni odbor, kateremu načeluje br. Hočevar.

SOKOLSKA ČETA SV. DUH NA STARI GORI.

Vedno bolj se širi v Slov. goricah sokolska misel. Meseca decembra se je ustanovila Sokolska četa pri Sv. Duhu na Stari Gori, ki je zadnja dva meseca vršila v polnem obsegu svojo sokolsko nalogo. Na zelo svečan način se je proslavil praznik narodnega ujedinjenja. V mesecu decembru so nastopile članice in deca na akademiji pri Sv. Jurju ob Ščavnici; pozneje naraščaj na prireditvi P. R. K. Na Svečnico je četa uprizarila komedijo »Namišljeni bolnik«. Kljub temu, da je bilo nešteto tehničnih ovir tik pred uprizaritvijo, so igralci v polni meri zadostili avtorjevi zamisli. V prihodnjem mesecu namerava dramski odsek uprizariti komedijo »Trije vaški svetniki«. Še ta mesec pa bo četa priredila svojo prvo telovadno akademijo pri Mali Nedelji, kjer se bo po inicijativi br. Čeha in br. Preloga 14. t. m. ustanovila sokolska četa. Razmah čete pri Sv. Duhu podpira vsestransko njen starosta br. Klobasa, za kar mu bo članstvo še prav hvaležno. Br. župa je za leto 1932. imenovala sledeči odbor: starosta br. Ivan Klobasa, podstarosta br. Andrej Mikl, načelnik br. Franjo Kolar, tajnik br. Matej Jurinec, revizorja br. Šmid in br. Zajdel. Sokolski četi pri Sv. Duhu želimo v Tyrševem letu čim več sreče pri njenem plemenitem delu.

SOKOLSKO DRUŠTVO ORMOŽ.

Sokolsko društvo v Ormožu priredi v soboto dne 5. marca t. l. ob 20. uri zvečer v proslavo stoletnice rojstva ustanovitelja Sokolstva dr. M. Tyrša svečano akademijo, ki jo ponavlja v nedeljo 6. marca popoldne ob 16. uri. Vsi prijatelji Sokolstva vabljeni!

Župa Mostar

SOKOLSKO DRUŠTVO AVTOVAC

Izjavljujemo ovim javnu zahvalnost bratu Momiru Korunoviću, arhitekti i višem sav. Ministar. građevina na velikom prilogu, naime: brat Korunović izradio nam je plan za naš Sokolski dom, koji je rad procenjen na Din 5000, a koji nam je brat Korunović dao besplatno, kao svoj prilog za dom.

Brat Korunović već je uvršten u našu knjigu: »Istorija doma« sa ovolikim prilogom, ovekovečivši tako svoje ime u istoriji hercegovačkog Sokolstva na selu.

Ovim putem, molimo još jednom brata Korunovića da primi našu toplu blagodarnost uz bratsko Zdravo!

Predsednik odbora za izgradnju doma: pukovnik Božidar Savković.

SOKOLSKA ČETA CILIP.

Brat Aleksandar Vučković, trgovac iz Kotora, prilikom posete bratskoj četi Cilipi poklonio je istoj kao svoj dar 100 Din.

Plemenitom darodavcu izjavljujemo upravo čete osobitu zahvalnost sa željom, da se na ovakav primer ugledaju i ostali.

SOKOLSKO DRUŠTVO TRPANJ.

Dne 6. januara priredilo je naše društvo svečanu akademiju u Gornjoj Vručici. Seljani izraziše svoju radost i udivljenje gledajući po prvi put naše Sokole i Sokolice u svome selu, u crvenim košuljama, krasnim svečanim odorama pri lepim nastupima u scoskoj čitaonici, koja je bila dupkom puna naroda. Vežbe, koje je predvodio agilni br. načelnik M. Videka, izvadale su sve kategorije. U pozorišnom komadu »Duh Sokolstva« igrala su lepo naša deca. U svome predavanju br. prosvetar D. Jerić dotakao se vloge Sokolstva na selu. Akademija je završila u predvečerje, a nastavila se igrankom. Ovom sokolskom priredbom znatno je pojačan interes i ljubav prema Sokolstvu i uzvišenoj sokolskoj misli.

Župa Novo mesio

Župni prednjački tečaj.

Potrebo izvežbanega prednjaštva je začutila tudi naša župa, ki je z izgubo dobrih društev iz Belokrajine ostala okrnjena in brez vsakega prednjaštva. V celi župi so bili le 3 župni prednjački z župnim ter do 9 z društvenim izpitom, ostali brez izpitov. Ravno v odrešenje so prišli v pomoč ŽTO absolventi savezne prednjaške šole sestre Zorana Hauptmanova in Darinka Čebulova ter br. Lado Ambrožič, ki so se takoj podali s l. IX. na delo ter priredili 11 pripravilnih društvenih tečajev po vsej župi. Ze dne 15. XI. 1931. pa se je otvoril župni prednjaški tečaj, ki ga je posečalo do 31. I. 1931., ko se je isti z uspehom dovršil, 32 članov in 15 članic in to iz društev: Mima (3 člani in 1 članica), Mira peč (2 člana in 1 članica), Moš kronog (1 član in 1 članica), Novo mesto (14 članov in 8 članic), Skocijan (1 članica), Šmarjeta (1 član), St. Janž (4 člani), St. Lovrenc (1 član), Žužemberk (4 člani). Trebnje (2 člani in 3 članice).

Tečaj je trajal 12 dni (ob nedeljah in praznikih) po 8 ur — skupaj 98 ur. Obisk v vseh dnevih je bil skupno 432 v 12 dnevih, povprečno na dan 36.

Tehnični stran so predavali gori omenjeni savezni absolventje, prosvetno-organiz. del pa so imeli bratje: dr. Ivan Vašič, Marinka Matija, Menard Vilko, Tratar Marjan, Krajec Janko, dr. Milan Ropas, Mervič Anton, dr. Gros Davorin, Štrbenk Karol in Slapničar Jože. Ves tečaj pa je vodil res vzorno župni načelnik br. Ljudevit Papež.

Ker so imele izmed tečajnikov le 3 članice že društveni prednjaški izpit,

Z zadostnim uspehom pa br. Romih Rudolf iz St. Janža.

Da se omogoči kandidatom za župni prednj. izpit dobro pripravo k izpitom, se je preložil prvotno na 14. februar določen izpit na prvo polovico meseca aprila.

V času od 4. do 8. I. t. l. se je vršil v okolici Žužemberka tudi župni smučarski tečaj, ki so ga vodili tudi absolventje sav. šole in ki se ga je udeležilo 20 članov in 6 članice iz društev: Novo mesto, Trebnje, St. Lovrenc, Mirna peč in Žužemberk.

Ves tečaj se je vršil res v vzornem redu v novem osnovnošolskem

nija pa priredi Mirenko okrožje svoj zlet v St. Janžu. V ostalem se ostali datumi drugih društev določijo pri sejah obeh okrožij. Sledil je razgovor o izpr. komisiji in žup. načelnstvu. S pozivom k čim popolnejšemu delu v letošnjem sokolskem letu in številnejšem obisku župe v Pragi, je zaključil br. načelnik zbor načelnikov in načelnice.

Takoj nato se je vršil istotam zbor prosvetarjev, ki ga je otvoril in vodil vseskozi točno br. župni prosvetar Krajec Janko. Tudi ta je podal zanimivo poročilo iz prosvetnega gibanja v župi, ki se je šele začelo polagoma dvigati in razvijati. Številke nagovorov, predavanja in drugih vrst prosvetnega dela so pokazale, da je prosvetno delo na pozitivni poti. Glede bodočega programa je bilo sklenjeno, da se v glavnem povzamejo vse točke sklepov zbora društvenih prosvetarjev Ljubljanske župe. Debata je bila prav živahna posebno glede sokolskega tiska i dramatike. Po predlogu za glavno skupščino glede novega ZPO je br. prosvetar po 2 urnem delu zaključil dobro uspel zbor, pozivljajoč vse brate prosvetarje, da čim dostojnejše proslave Tyrševsko leto.

Ob 13. uri so se sestali v Sokolskem domu vsi društveni statističarji župe, kjer je sestra žup. statističarka M. Sušnikova podala nekaj navodil o točnem vodenju društvenih statistik in kartotek.

Istotako je sestavljal novoustanovljeni odsek za nar. in deco pod predsedstvom br. Šlibarja program za novo sokolsko leto in sklenil prirediti župne tekme za deco v obliki štafete, nadalje razpisal obvezne župne proste vaje za deco od 10—12 leta. Odsek je že začel s svojim delom.

V mestni posvetovalnici pa so se začeli zbirati že delegati društev k skupščini župe, ki jo je otvoril po 14. uri br. župni starosta dr. I. Vašič s pozdravom savez. delegatu br. V. Švajgarju in vsem delegatom, ki so polnoštevilno posetili zbor. Z lepimi besedami se je spomnil pokoj. br. prof. J. Kovača, ki mu je skupščina stoji dala poslednji sokolski Zdravo. V nadaljnjem se je dotaknil vseh važnih dogodkov v župi, ki so vplivali na dober razvoj sokolske ideje pri nas po družtvih. Omenil je proslavo 45letnice Novomeškega Sokola in pozval k čim lepšem obisku na župni izlet in na vsesokolski zlet, kamor mora tudi naša župa v lepem številu pohiteti.

Uvodnim pozdravnim besedam br. žup. staroste so sledila poročila glavnih župnih funkcionarjev. Br. tajnik Matko je poročal o administrativnem delu v župi, ki je bilo izvršeno točno in hitro. Prejetih je bilo 715 dopisov, odpisanih 586 in 73 okrožnic. Brat blagajnik Medic nam je odkril prav zanimivo knjigo števil in računov, iz katerih posnemamo, da je bilo dohodkov v letu 1931. — 98.130-97 Din, izdatkov pa 68.317-66 Din. Tečaj (žup.) je stal 10.257 Din. Iz banke podpore so se nakupila orodja, katera je župa dala na razpolago društvom. Za vsesokolski zlet je vnešen v proračun kot fond 10.000 Din. Proračun in poročilo sta bila sprejeta in odobrena soglasno. Župni porez je ostal stari — 4 Din za člana.

Br. župni načelnik Lj. Papež je podal izčrpno poročilo tehničnega dela v župi, o katerem sem že poročal na drugem mestu. Enako je sledilo poročilo s. župne načelnice Ive Murnove. Obe poročili sta bili sprejeti z velikim odobravanjem, kot dokaz hvalečnosti br. Papežu in s. Murnovi za njuno delo.

Br. župni prosvetar Krajec Janko je podal v svojem referatu iz gibanja v prosvetnem delu župe nekaj števil, ki kažejo da je isto v razvoju.

S. Milena Sušnikova je kot statističarka poročala o številčnem stanju članstva v župi, ki šteje 802 člana ter 438 članice, za 636 članstva več od leta 1929. V imenu revizor. odseka je br. Tone Ogrin predlagal vsej župni upravi absolutorij, ki ga je skupščina z aplavzom tudi odobrila, kot dokaz, da župa upravi in njenemu delu.

K besedi se je oglašil končno tudi savezni zastopnik br. V. Švajgar, ki je v svojem govoru povdral, da je župa v pozitivnem delu dosegla lepe uspehe in zaključil svoje besede: da tudi sila premika gore, zato samo: Naprej za Tyršem!

Pri slučajnostih so se obravnavali nekateri važni predlogi društva Toplice o ureditvi voj. okrajšnega roka in znižanja prevoza brezplačne državne kurjave Sokolskim društvom.

Ob zaključku se je sestavil predlog za novo župno upravo, ki je ostala v glavnem neizpremenjena, le mesto prosvetarja br. Krajca je predlagan za župnega prosvetarja br. Zagorec Fran, sres. prosv. referent. V ostalo upravo pa pridejo zastopniki vseh društev župe, tako, da bo res nova uprava pravi sokolski parlament.

Po 3 urnem delu je br. dr. Vašič zaključil dobro uspel župni občni zbor. Da bi se v prihodnje vspeši še višje! Do zmag! — Zdravo!

SOKOLSKO DRUŠTVO TOPLICE PRI NOVO MESTU

Občni zbor Sokolskega društva v Dol. Toplicah se je vršil dne 24. januarja 1932. v društveni telovadnici.

Zbor je otvoril br. starosta Gregore Dragotin s pozdravnim nagovorom članstvu, župnemu zastopniku br. dr. J. Troštu in zastopniku občine županu g. A. Pečaku.

Po pozdravnem nagovoru so navzoči počastili spomin umrlega brata dr. J. Scheinerja in župnega prosv. br. prof. Josip Kovača.

Br. starosta je prečital poslanico Saveza, nakar preide na poročilo o društvenem delovanju. Grajal je nezavedne člane, katerih se je zbora udeležilo od 95 samo 45. Sledilo so izčrpni poročili tajnika Šegedina in br. blagajnika Šlibarja. Skupni promet v letu 1931. je znašal 96.589-35 Din. Dobhodkov 38.056-60 Din, izdatkov 37.778-65 Din. Denarja v blagajni 272-35 Din. Društvo šteje skupno 95 članov, t. j. telovadečih članov 20, članice 7. Poleg tega 15 moškega naraščaja in 28 moške in ženske dece. Vsega skupaj 138.

Po danem absolutoriju so se vršile volitve odbora, in sicer je bil župi predložen v imenovanje sledeči odbor: starosta Gregore Dragotin, podstarosta Sitar Ignac, tajnik in statističar Šegedin Franjo, blagajnik Šlibar Martin, načelnik Strniša Vlado, načelnica s. Šlibar Eva, prosvetar Zen Ivan, kot odborniki: Osana Ivan, Šobar Ivan, Uhan Ivan, Henigman Karel, Sitar Stanec, Lavrič Jože, Janko Alfred in Fuks Jožica.

Namestniki odbornikov: Bučar Anton, Gutman Franc, Gaber Jože, kot revizorji: Šobar Franc, Tominc Franc in Paučič Marija.

Po volitvah je pozdravil članstvo delegat župe br. dr. Josip Trošt, za kar se mu je zahvalil starosta Gregore.

V nedeljo 7. februarja uprizori gledališki odsek narodno igro v petih dejanjih »Revček Andrejček«.

SOKOLSKO DRUŠTVO MIRNA.

Sokolski dom je oživel že v minulnem letu, kar se pa vsak dan še stopnjuje. Od avgusta lanskega leta pa do danes, lahko rečemo, se je marsikaj naredilo in spremenilo ter si lahko štejemo to v ponos.

Od 12. do 24. oktobra se je vršil društveni tečaj, katerega se je udeleževalo preko 20 članov in članice ter tudi nekaj bratov iz St. Ruperta. Tečaj je vodila setra Hauptmanova in uverjeni smo, da bo rodil dober uspeh, saj za naš mali kraj je dovolj 20 telovadcev, ki pridno vzbujajo in se pripravljajo za akademijo, kakor tudi za prški zlet, na katerem, upamo, bo tudi Mirna častno zastopana. Zelo smo hvaležni župi, ki nam je preskrbelo novo bradljo, ker smo jo nujno potrebovali.

Župni tečaj se je vršil od 8. nov. 1931. do vključno 7. februarja 1932. Ta tečaj so posočali trije bratje in ena sestra. Upamo, da ne brez koristi. V saveznem tečaju, ki se vrši sedaj, smo zastopani po sestri Dragi Kolenc.

Radi obče krize se običajna masškerada ni vršila, pač pa se je vršil v nedeljo 7. t. m. družabni večer v Sokolskem domu, ki je v teh težkih časih še precej dobro uspel.

Bratje iz St. Janža nas obiščejo v nedeljo 14. t. m. z igro »Trije vaški svetniki«.

Pa tudi naš dramski odsek se pridno pripravlja pod spretno roko našega prosvetarja br. Lipovža.

V nedeljo 24. januarja smo imeli v Sokolskem domu zelo dobro obiskan občni zbor. Udeležil se ga je tudi župni delegat br. Berbst.

Župi je bila predlagana sledeča lista:

Starosta Franjo Bulc, namestnik staroste Janko Kolenc, prosvetar Ante Lipovž, blagajnik in gospodar Albin Kenda, tajnik Vladimir Berce. Odborniki Mazgon-Jenkova, Kristof, Leskovec, Vardjan-Strahova in Vrtačnik. Revizorja dr. L. Böhm, Eng. Starh. Načelnik Jože Zakrajšek, namestnik načelnika Nace Jerovšek, načelnica Dragica Kolenc, namestnica načelnice Nada Kolenc.

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO BAČKO PETROVO SELO.

Dana 10. januarja o. g. održana je godišnja skupščina našeg društva. Skupščini je prisustvoval veliki broj članova.

Posle izveštaja, koje su skupščini podneli funkcioneri društva, pristupilo se biranju nove uprave.

Za starešinu je jednoglasno izabran brat Roman Sladić, upravitelj osnovnih škola, za zamenika br. Branko Bugarski, krojač, za tajnika br. Nebojša Višković, učitelj, za načelnika br. Rajko Korovljević, opšt. činovnik, za zamenika br. Ivošević Božidar, za načelnicu s. Mihajlović Desanka, učiteljica, a zamenica s. Bosiljka Džakulina, učiteljica, za prosvetara br. Sima Majinski, bankarski činovnik. Članovi upravnog odbora su brat: Nestor Svirčević, bankar, Hadnadjev Branko, obućar, Kokuškin Aleksandar, advokat, Dujin Milica, učiteljica, Ozren Balubdžić, trgovac, Lazar Milinkov, opšt. blagajnik, Vojnović Miloš, gostioničar, Ivošević Božidar, ekonom, Jurić Stevan, trgovac. — Zamenici: Ivanović Petar, šef želj. stanice, Stanojević Milan, stolar, i Stanojević Jovan, stolar. — Revizori: Topalski Uroš, sto-

lar, Kelemen Dorđe, učitelj, i Vuičin Svetozar, priv. činovnik; zamenici: Pantić Božidar, trg., i Stanojević Zoran, obućar. — Sud časti: Simon Dendić, opšt. beležnik, Plavšić Gligorije, paroh, Čaban Stevan, opšt. činovnik, Jerković Zarko, učitelj, i Kokuškin Aleksandar, advokat; zamenici: Gombošev Uroš, Dujin Milica, učiteljica, i Amiljahvari Jakov, opšt. činovnik.

Sednica je sa zadovoljstvom konstatovala, da je rad pojedinih funkcionera društva bio obilan i koristan i pokazalo se, da je bilo više aktivnosti na kulturnom i prosvetnom polju nego prošle godine.

Prema izveštaju brata načelnika društvo je u prošloj godini dobilo mnogo novih članova. Za 10 godina pak, od kako se društvo organizovalo, postignut je velik i sjajan uspeh i porast.

Brat blagajnik nije mogao podneti svoj izveštaj, jer je zbog nesretnog slučaja bio odsutan. Zato je bila zakazana nova sednica 31. januara o. g., kada je skupščina, čuvši izveštaj revizionog odbora, pronašla rad blagajnika dobrim i dala mu razrešnicu.

Na sednici 11. januara o. g. izabran je za blagajnika jednoglasno br. Steva Vujčin. Tom prilikom je i izabran prosvetni odbor. Brat Sima Majinski ulazi kao prosvetar, a kao članovi brat i sestre: Jerković Zarko, Lakoš Antonije, učitelj, Plavšić Gligorije, paroh, Korovljević Rajko i dr. Lambrin Mirko, lekar, Kokuškin Aleksandar, advokat, Nerandžić Marijana, Dujin Milica, Bosiljka Džakulina i Bračevačka Olga, učiteljica. Tehnički odbor sačinjavaju brat i sestre: Korovljević, načelnik, Ivošević Božidar, zamenik načelnika, Mihajlović Desanka, načelnica i Džakulina Bosiljka, zamenica, Topalski, Gutvaj, Dujin Milica i Bračevački Olga.

Dana 14. I. o. g. održana je redovna sednica prosvetnog odbora društva. Sednici je predsedavao br. Sima Majinski. Na istoj je izabran za sekretara odbora sestra Dujin Milica, učiteljica, za novinara br. Aleksandar Kokuškin, advokat i za knjižničara brat Zarko Jerković, učitelj.

Župa Sušak - Rijeka

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAMET-KANTRIDA.

Izveštaj prosvetara.

Sokolski se rad temelji na onome, što je dao veliki genij i nenadmašni tvorac dr. Miloslav Tyrš pred punih 70 godina. Kod njega se je u većem opsegu iskazala tehnička strana nove organizacije, jer je baš tu trebalo probiti put do oduševljenja i zagrejanosti u samom zametku dobro smišljenog, ali velikog i silnog zamaha u čehoslovackom narodu. Čim se ta strana postavila na sigurnu bazu, on je dao drugi potez kao paralelu za potpuno vaspitanje, osnutkom prvog časopisa sokolskog sadržaja. U tom su časopisu iznašane smernice njegovog telovežbenog sistema, a sam toga mnoga je stranica spomenutog časopisa bila posvećena duševnom pridizanju i osvešćivanju naroda, budući sve većma njegovu nacionalnu svest.

Time je udata osnovica prosvetnom radu u Sokolstvu, a to je također pridoneo oslobodenju slovenskih naroda od stoletnih tudinskih nametnika.

Produženje takvog rada u našoj sadašnjoj milijunskoj sokolskoj organizaciji potrebno je jedno s razloga što nam je kročiti putem velikog Tyrša, a drugo što nam u ovo posleratno doba ima pravovremeno da spreči svaku nastranost i besciljno lutanje, upirući netremice pogled u pravi, proban cilj i sigurnu pobedu, našu slovensku!

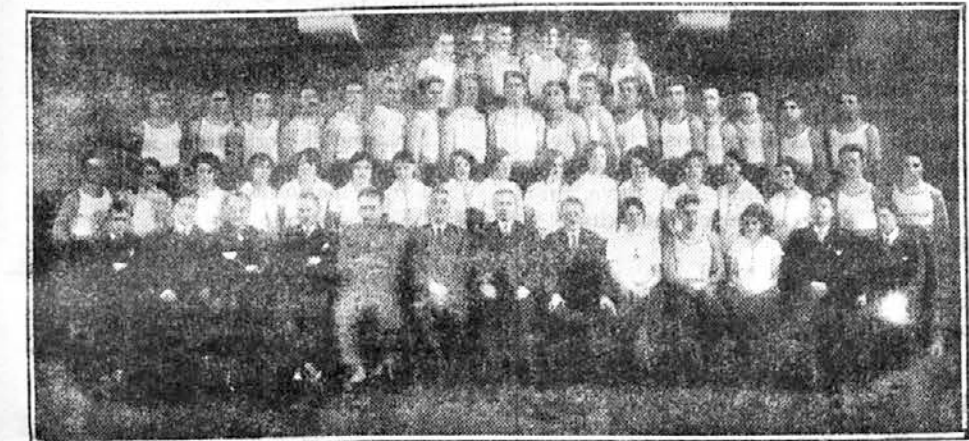
Svaki, dakle, pripadnik sokolske organizacije prihvatiče obručke ovaj i ovakav način našeg jačanja. Snažni telom, a jaki duhom, mi ćemo olakšano prodirati kao svoji vlastiti gospodari, čisteći pred sobom i uklanjajući svaku zapreku radu za bolju i sretniju budućnost.

Takav će rad, bezuvetno pridoneći, ploda, i dati potenciranog priliva našim redovima, jer će se osim tehničke strane, u društvu omogočiti i u svim drugim pravcima rad. Siroko je polje rada sokolskog, a time i nacionalnog. Naša opšta preguca su vode naša jedinstvenom željom, da svaki Sloven bude ujedno i Soko, a ostvarenje te želje biće tek onda osigurano, kada se bude i onaj, koji se oseća nespособan za vezbu našao u našim redovima i svojim radom pripomogao širenju uzvišenih sokolskih ideja.

Za tim teže prosvetni odbori naše sokolske organizacije, a za tim teži i naš prosvetni odbor, pa smo tako udeležili, prema našim silama, ovogodišnji društveni prosvetni rad.

Kod vodenja ovogodišnjeg plana u prosvetnom radu našli smo na više raznih poteškoća, koje smo dobrim delom uspehi da uklonimo.

Naš se društveni prosvetni odbor konstituisao 20 aprila 1931 god. ovako: predsednik br. M. Milanović, zamenik br. A. Plipić, tajnik br. Grbac, Jakov, a novinar br. Dorčić Vladislav, dok su se za društvene priredbe imale starati br.: Lenac Hanibal, Lenac Adal-

Prednjaški tečaj Sokolske župe Novo mesto, održan od 1. XI. 1931. do 31. I. 1932

vsi drugi pa so bili brez vsakršnih izpitov, je radi tega župno načelnštvo odločilo, da morajo slednji najpreje položiti društveni prednjaški izpit, ki se je takoj prihodnjjo nedeljo po končanem žup. tečaju dne 7. II. res vršil. Prijavilo se je 29 članov in 8 članice, skupaj tedaj 37, ki so se predstavili komisiji, sestavljeni iz: br. Papeža Ljudevita kot predsednika in članov (članice): br. Ambrožiča, Menarda, dr. Ropasa, Tratarja in sester Hauptmanove, Čebulove in br. Šlibarja. Vsi kandidati so položili izpit in sicer:

Z odličnim uspehom br. Mihelič Vladimir (Smarjeta); s prav dobrim pa bratje in sestre: Rudolf Kuhar (Mokronog), Drago Matko (Novo mesto), Adam Karol in Košir Božo (oba Novo mesto), Anton Zumer in Dereani Rajko (oba Žužemberk), Matzele Marija (Mokronog), Murn Iva, Cibic Dora (obe Novo mesto).

Z dobrim uspehom so izvršili tečaj: Jerin Nace, Marin Slavko in Rehar Vinko (vsi iz Mirne), Novljan Ludvik in Rupena Anton (oba Mirna peč), Adam Franci, Travizan Julij, Reših Rihard, Porenta Adolf in Viktor, Rajh Mirko, Stepišnik Jože, Saje Miro, Germ Mirko in Torkar Mirko (vsi iz Novega mesta), Keše Franc, Glušič Vinko (oba St. Janž), Spendal Janko (St. Lovrenc), Kmet Stanko (Trebnje), Vehovec Stane (Žužemberk); sestre: Tofant Aliže, Cibic Slava, Stepišnik Draga (Novo mesto), Zebre Slava (Škocijan) in Kolar Anica (Trebnje).

ZBORI NAČELNIKOV, PROSVETARJEV, STATISTIČARJEV DRUŠTEV IN OBČNI ZBOR ŽUPE NOVO MESTO

V nedeljo 21. februarja t. l. so se zbrali na sedežu župe v naši dolenski metropoli glavni funkcionarji iz vseh sokolskih društev naše župe, da so položili svoje račune in napravili program za Tyrševsko leto. Udeležba je bila skoro polnoštevna, edino društvo Straža-Valta vas, ni bilo zastopano. Sicer so vsa druga društva (iz 13 društev in 4 čet) poslala na zbor svoje najboljše delavce.

V mestni posvetovalnici se je pričel ob 10. uri dopoldne zbor načelnikov in načelnice, ki ga je otvoril in vodil agilni župni načelnik br. Ljudevit Papež. Podal nam je zanimivo poročilo tehničnega dela vse župe v letu 1931. Uvodoma je povdral, da je župa izgubila 6 najboljših društev iz Belokrajine, vendar z veseljem konstatira, da se je kljub izgubi dobršnjega števila telovadečih dvignil porast vseh oddelkov na dostojno višino. Ustanovila so se nova društva in 4 čete, začela pa so se gibati tudi društva, ki so doslej počivala. Pričelo se je v vseh društvih pravo tekmovanje, k čemur je nemalo pripomogla delitev župe v Mirenko in Novomeško okrožje, ki sta razbremenili župno načelnštvo. Lastne domove imajo le 3 društva (Mirna, Mokronog, Toplice), vsa druga telovadijo privatno ali pa po šolah (razredih), zato bo treba še mnogo bojov, da se bo prišlo vsaj do lastne strehe. V lanskem letu je bilo 11 društvenih in dva okrožna nastopa. Župnega zleta ni bilo, pač pa se je vršil okrožni zlet Novomeškega okrožja v St. Jerneju ob priliki razvzitja prapora in izlet na Rakovnik društev mirenškega okrožja. Oba nastopa sta pokazala številčno lep in tudi tehnično pozitiven uspeh. Domače društvene nastope so priredila vsa društva Miren, okrožja: St. Janž, Mokronog, Mirna, St. Rupert, Trebnje in St. Lovrenc ter iz Novomeškega okrožja: Novo mesto, Toplice in Kostanjevica.

Župa se je nadalje udeležila tekem v odbojki za savezno prvenstvo z oddelki članov in moškega naraščaja v Mariboru in v Zagrebu z oddel-

poslopu v Novem mestu, kjer so bila predavanja v razredu, praktična telovadba pa v telovadnici. Poleg tega so tečajniki (ice) zunanjih društev imeli tudi na razpolago prehrano za ves dan in to v suterenu stavbe v šolski kuhinji, kar je bilo splošno praktično vse združeno v enem prostoru. Župa je krila polovične stroške za vožnjo in hrano za vse tečajnike ter je s tem korakom pripomogla, da je bil obisk tudi iz društev oddaljenih krajev in revnejšim slojem omogočen.

Po poklicu so bili tečajniki: 10 učiteljev (ice), 2 privatni uradniki, 15 iz trg. in obrt. stanu, 4 rudarji, 3 kmetovalci, 7 dijakov, 2 visokošolca in 4 zasebniki.

Tečaj je nemalo zadel krut udarec, smrt br. Jožeta Kovača, ki bi imel ravno na dan svoje smrti (8. XII. 31.) v njem predavati.

Tečajniki so se udeležili tudi filma o Vsesokolskem zletu v Beogradu v Sokolskem domu, ob zaključku izpitov pa se je istotam v mali dvorani vršil skromen poslovilni večer, ki se ga je udeležila poleg tečajnikov tudi župna uprava s predavatelji. Z bodrilnimi besedami se je poslovil od novih prednjakov župni podstarosta br. Marinka, kateremu se je zahvalil v imenu tečajnikov br. Drago Matko.

Prvi tečaj novomeške župe je uspel, naj bi prinesel mnogo življenja in porasta prave sokolske misli v vsa društva naše župe! K nadaljnim dvigom — Zdravo!

kom članic ter žen. naraščaja iz društva Novo mesto. Dne 4. oktobra so se vršile v Novem mestu župne tekme po savez. minimalnem programu, ki se jih je udeležilo 6 vrst članov, 3 vrste članice, 2 vrsti moškega naraščaja, 2 ženskega naraščaja iz društev: Novo mesto, Mokronog, Kostanjevica, Toplice, St. Janž, St. Lovrenc in Trebnje. Skupaj je tekmovalo 32 članov, 11 članic in 10 moškega ter 10 ženskega naraščaja, skupno 63. Uspehi so bili zadovoljivi in je nekaj rezultatov znatno boljših od onih iz Ljubljanske župe. Dipleme so dosegle vrste članov Novo mesto I., vrsta članice Novo mesto I., Novo mesto II., Mokronog, vrsta moškega naraščaja Novo mesto I. in II. in ženski naraščaj Novo mesto ter Kostanjevica. Poleg vrst so prejeli iste tudi: 4 člani iz Novega mesta, 1 iz Trebnjega, 7 članic iz Novega mesta, 1 članica iz Kostanjevice, 4 članice iz Mokronoga, 5 žen. nar. iz Novega mesta, 4 žen. naraščaja iz Kostanjevice, 7 moš. nar. iz Novega mesta. V tekmi članov je bilo doseženih 54:56 točk od najmanj 40 predpisanih točk, za članice od 25 točk 34:1 točki, moš. nar. od 27 točk 37:72 točk in žen. nar. od 27 točk — 38:4 točk.

Lahkotletske panoge so radi strogih mer izpadle slabše.

Župa je polagala tudi mnogo pažnje na vzgojo prednjaštva. V Trebnjem in Toplicah so se vršili društveni prednjaški tečaji, ki so dali 17 novih prednjakov. Po prihodu saveznih absolventov pa so isti priredili 13 pripravljanih tečajev, od 15. XI. 1931.—1. I. 32. pa v Novem mestu žup. tečaj z udeležbo 32 članov in 15 članice iz cele župe, ki so 7. II. položili društvene prednjaške izpite. Od 4.—8. I. pa je bil smučarski tečaj v okolici Žužemberka.

Nadalje je župna uprava skrbela, da so mnoga društva prejela glavna orodja iz banovinske podpore, kar se bo v bodoče še nadaljevalo.

V lahkotletski tečaj je poslala župa br. Šplihala, v savezno prednj. šolo pa 3 člane in 2 članice.

S splošnim delom v župi je žup. načelnštvo zadovoljno. Pri točki o delovnem programu v I. 1932. se je sklenilo, da se vrši v Novem mestu ob priliki 45letnice društva župni zlet dne 12. junija t. l. v zvezi z župnimi tekami za članstvo in naraščaj. 19. ju-

bert, Dukić Stanko te s. Tićac Anđelka. Svi su ti članovi bili aktivni samo je radi udaljenosti i prezaokupljenosti poslom u Srdočima onemogućen bio rad br. Dorčiću.

Držalo se u glavnom propisanog rada po raspisima br. župe, a delom je to upotpunjeno sopstvenom inicijativom. Svoga proračuna nije prosvetni odbor u društvu imao.

U radu za obrazovanje podmladka društvenih prosvetnih radnika učinilo se samo toliko, što se tu i tamo zaposlilo i mlade, koji bi imali u buduću da preuzmu prosvetni rad u svoje ruke.

Društveni prosvetni tečaj za novo članstvo održao se u junu mesecu. U svemu je bilo 6 predavanja i to:

br. Pilepić Ante »Sokolstvo u državi i nacionalnom životu«; br. Lenac Hanibal: »Sokolska ideologija«; br. Grbac Jakov: »Sokolska organizacija«; br. Surina Rudolf: »Sokolsko telesno vaspitanje«; br. Milanković Martin: »Sokolska istorija«; s. Tićac Anđelka: »Sokolski prosvetni rad«.

Učesnika je poprečno po času bilo oko 60. Ispit se nije održao. Trajanje tečaja bilo je od 11 do 25 juna. Uspeh je bio dobar u svakom pogledu, što se ima zahvaliti predavačima i učesnicima.

Sem toga odaslalo je društvo uz pripomoć župe (100 dinara) i društva (290 Din) četiri člana i dve članice na župski prosvetni tečaj u Sušaku, koji se je održao od 8 do 10 decembra 1931 god. Ti polaznici nisu (osim br. Grbac Jakova) bili ranije uposleni kod prosvetnog odbora našeg društva.

Predavanja bilo je 26 i to: 5 javnih, 10 pred svim članovima, 7 pred muškim članovima vežbačima i 4 pred članicama. Predavanja su sastavljali sami predavači, a par dobivenih od župe poslužilo je samo kao oslonac. Sadržinom su predavanja bila uglavnom idejna, istorijska i tehnička, pa i nekoja druga.

9 i 14 decembra upotrebljeni su i filmovi uz predavanja br. prof. Mezorane i dr. Švalbe iz Sušaka.

Predavanja su se održala za vreme važnijih istorijskih-nacionalnih i komemorativnih dana pred članstvom i pred pojedinim kategorijama članstva.

Nagovora je bilo 29 i to: 11 pred muškim članstvom, 5 pred ženskim, 5 pred muškim naraštajem, 2 pred ženskim naraštajem, 4 pred muškom decom i 2 pred ženskom decom. Svi su nagovori bili u cilju vaspitanja sokolskih pripadnika u sokolskom i nacionalnom duhu.

Tokom godine održalo se nekoliko vrlo uspešnih priredbi. Dvaput se davala drama »Bura«, pored toga dale su se 4 dečje igre. U svemu održano je: 1 društveno veče, 4 debate, 5 pozorišnih predstava, 2 kinopredstave, 1 zabava, 2 sela, 9 igranki, 4 svečane proslave, 3 akademije, 9 izleta i 3 komemoracije.

Stanje društvene knjižnice je sledeće: zabavnih knjiga 447, stručnih 39. Tokom godine nabavljeno je u svemu 70 knjiga. Čitalaca bilo je u svemu 238, najviše iz redova članstva. Čitala su se većim delom zabavna dela, a stručna po br. odbornicima i vežbačima.

Stanje u čitaonici zadovoljavalo je u svakom pogledu. Zapaženo je, da se čitaonica daleko više posećuje nego prošle godine. Čitaju se časopisi i novine, koje poklanjaju članovi, a nekoje plaća društvo.

Od društvenih članova pretplaćeno je sedmero braće na »Sokolski Glasnik«, a na »Soko na Jadranu« tri brata.

Društvo je pretplaćeno na »Sokolski Glasnik«, »Soko«, »Sokolik« (po dva primerka), »Naša radost« (tri primerka), »Soko na Jadranu« i »Jadransku Stražu« (jedan primerak).

Propisani postotak pretplatnika na sokolske listove ne može se postići ni

uz najbolju volju s razloga, što su braća redom nezaposlena, a time u krajnje lošem finansijskom stanju.

U čitaonici je redovno vežbala pevačka sekcija. Pevalo se je jedanput sedmično po dva sata sa 25 pevača. Ta je sekcija nastupala pevanjem kod društvenih priredbi.

U poslednje vreme počeo je da vežba mali tamburaški orkestar sa sedam tamburaša. Ti su tamburaši poslužili već nekoliko puta sviranjem na društvenim priredbama.

U sokolskim se časopisima i ostalim novinama premalo saradivalo. Vesti o društvu sabrane su hronološkim redom u »zbirci novinskih isečaka«.

Deca su se naročito vaspitavala po svojim učiteljima br. Anti Pilepiću, Jaši Grpcu i s. Anđelki Tićac. Oni su ih vežbali za razne nastupe, održavali pred njima govore i postigli lep uspeh.

Administrativni prosvetni rad tekao je posve normalno. Na sva traženja udovoljilo se je pravovremeno, pa nismo imali u tom pogledu prigovora sa strane župe.

Iako prosvetni rad u minuloj 1931 godini nije bio onakav kakov bi morao biti, obzirom na poteškoće na koje smo nailazili, možemo kazati da je ipak bio uspešan.

Pored tehničkog rada, prosvet rad je u Sokolstvu jedna važna grana, bez koje se ne može ni zamisliti napredak.

Samim vežbanjem ne možemo postići onaj cilj za kojim idemo, već ćemo ga postići ako pored toga i prosvetno delujemo među članstvom. U svim društvima potreban je živ prosvetni rad, a ovdje u našem, kojemu je sudbina odredila da bude na granici naše otadžbine, osobito. Sveta nam je dužnost da ovdašnji naš narod, naročito omladinu, odgajamo u sokolskom duhu, a to će ujedno reći u duhu nacionalnom, da tako imamo što svesnije graničare otadžbine, a to ćemo postići samo živim radom u Sokolu.

Ove godine treba udariti jači temelj prosvetnom radu, nego što je do sada bio. Trebaće češće održavati predavanja za sve članstvo, a obzirom na naš pogranični položaj, dužnost nam je prirediti i javna predavanja. Nagovori pred pojedinim kategorijama vežbača trebaće da se također češće održavaju. Rad opšteg prosvetno-nacionalnog delovanja treba preko godine održati više pozorišnih predstava, birajući uvek one iz našeg narodnog i nacionalnog života.

Da bi se sve to moglo izvesti, trebaće svaki pojedinac da bez oklevanja prione radu. Sam prosvetar ne može da, i uz najbolju volju, vrši prosvetni rad pa se zato osnivaju prosvetni odbori, u koje treba da uđe svaki onaj, koji se za to oseća sposobnim i spremnim i da se prihvati posla u prosvet-

nom odboru za dobro i napredak Sokola i naše nacionalne stvari. — M. Milanković.

* **Primerba uredništva:** Donoseći ovaj izveštaj jednog društvenog prosvetara, koji nam je dostavio br. PO župe Sušak-Rijeka, hteli smo da upremo prstom na to, kako se može i valjano raditi i lepo sastaviti izveštaj kad čovek ima za to volje i ljubavi. Primerujemo, da je br. M. Milanković zanimanjem potporednik finane. kontrole u malom pograničnom mestu Zametu, na domak Rijeke, mesto koje je sastavni deo opštine Kastav, jedine koja je pripala našoj državi od bivše pokrajine Istre.

Službe išče

5 pisarničkih, ozir. trgov. nameštencev in slug;
1 trgov. pomoćnik, špecerijist;
1 absolvent trgov. škole;
5 instruktorjev za srednješolce;
1 trgov. pomoćnik mešane stroke.

Vsi Sokoli. Ponudbe na upravo Sok. Glasnika.

Prodam

dobro ohranjen pisalni stroj »A. E. G.«.
Naslov pove uprava Sokol. Glasnika.

Iv. Brunčič

pleskar in ličar
se toplo priporoča vsem
cenj. naročnikom. — Delo
solidno! — Cene zmerne!
TELEFON št. 3476
Ljubljana
Koledvorska ulica 23

Hotel - Pension
Vlastito kupalište
»JADRAN« SUŠAK
potpuno renovirano
Pod novom upravom
Preporučuju se vlasnici
M. V. KUNDIČ

Tvornica gimnastičnega
in sportnega orodja

J. Oražem

Dobavitelj Saveza Sokola
kraljevine Jugoslavije

Cenik se nahaja v Sokolskem koledarju 1932.

Ribnica, Dolenjsko

Izdeluje vse vrste sokolskega
telovadnega orodja, opreme
za društvene in šolske te-
lovadnice, sportne potrebš-
tine za lahko atletiko, orodje za
letna telovadišča, kopališča in
vrtove, gugalnice, orodje za
deco itd. Prvovrstna in ele-
gantna izdelava, solidna po-
strežba, zmerne cene. — Ilu-
strirani cenik brezplačno.

USTANOVLJENA 1881.

Sjemena

za polje i vrt
na veliko i
malo nudi

Sever & Ko.
LJUBLJANA

Tražite cenik!

V Mariboru

je najugodnejši nakup
galanterije — drobnarij
— parfumerije — papirja
itd pri tvrdki
DRAGO ROSINA
Vetrinjska 26

Klišeeje

vseh vrst, enobarvne in
večbarvne izdeluje klišarna
JUGOGRAFIKA
LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon šte. 2495

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN

Branko Palčić

Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Naslov za brzojavke: »Trikotaza« Zagreb * Telefon interurban šte. 26-77

Izvršujem vse vrste sokolskih potrebščin za javni in zletni nastop vseh od-
delkov našega članstva in to točno po predpisih Saveza Sokola kraljevine
Jugoslavije. Slike v originalnih barvah predpisanih krojev se nahajajo v knjigi
»Organizacija Saveza SKJ«. Zahtevajte cenike in prospekte. — Cene jako
zmerne. — Za točno in solidno izdelavo jamčim.

Tko oglašuje,
taj napreduje!

Državna željezara

»VAREŠ«

Poštanska, telegrafska i željeznička stanica

Vareš - Majdan

*

Preduzeće posjeduje 4 rudnika željezne rude, dvije visoke peći, lijevaonicu željeza, metala i čelika, te mašinsku radionicu.

Rudarski proizvodi: Hematit sa 60% sadržine željeza, limonit i siderit sa 50% sadržine željeza.

Proizvodi visokih peći: Martinovo i lijevaoničko sirovo željezo, te zrcalasto sirovo željezo.

Ljevaonica proizvoda: Odljeve od sivog željeza do neograničene težine, vodovodne cijevi svih dimenzija prema njemačkim norma-lijama sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. — Kanalizacioni i građevinski lijev. Trgovački lijev i peći. — Strojne dijelove za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd. Metalne dijelove i elektro - čelični lijev.

Širite sokolsku štampu!
Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica
treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sokolski ideji.
II. "	Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
III. "	Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
IV. "	Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. "	Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. "	Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. "	Jan Křen: Cilj sokolskih težnji.
VIII. "	E. Gangl: Tyršovo Sokolstvo. (Sloven. tekst.)
VIII. a "	Isto. (Srpsko - hrvatski tekst.)
IX. "	Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. Miroslava Tyrša.

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus: ODOJKA (VOLLEY BALL)
U kartonu 12 Din

Franjo Malin: Praktički udžbenik češkog jezika.
U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak: SVESLOVENSKA MISAO
U kartonu 9 Din

Miroslav Ambrožič: METODIKA SOKOLSKJE VZGOJE
U tvrdom povezu 36 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831